

TILINPÄÄTÖS 2024

Kunnanvaltuusto **.**.2025

Sisällys

Toimintakertomus	4
Kunnanjohtajan katsaus	4
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
Toimintaympäristö	5
Kunnan toiminta	8
Tilikauden tulos ja rahoitus	11
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	11
Toiminnan rahoitus	14
Rahoitusasema ja sen muutokset.....	17
Kokonaistulot ja menot.....	20
Tilikauden tuloksen käsittely.....	20
Arvio tulevasta kehityksestä, riskienhallinnasta ja sisäinen valvonta.....	21
Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	24
Talousarvion toteutuminen.....	31
Käyttötalouden toteutuminen.....	31
Hallintopalvelut	31
Elinkeinopalvelut.....	37
Tekniset palvelut	46
Hyvinvointipalvelut	52
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.....	59
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	59
Investointien toteutuminen.....	60
Rahoitusosan toteutuminen	65
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	67
Tilinpäätöslaskelmat.....	67
Tuloslaskelma.....	68
Rahoituslaskelma.....	68
Tase	70
Konsernilaskelmat.....	71
Tilinpäätöksen liitetiedot	73
Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	73
Konsernitiilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	74
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	75
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	78
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	80

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	82
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	83
Eriytetyt tilinpäätökset	84
Rautavaaran kunnan vesi- ja viemärilaitos	85
Toimintakertomus.....	85
Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut.....	85
Allekirjoitukset ja merkinnät	87

Toimintakertomus

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kuntalain mukaan kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (Kuntal 113 §). Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3:1a §).

Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa (Kuntal 115 §).

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävytydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanjohtajan katsaus

Rautavaaran kunta saavutti kunnanvaltuuston sille määrittämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa vuonna 2024 hyvin.

Rautavaaran kuntatalous on tasapainossa eikä sen taseessa ole kattamatonta alijäämää. Tilikauden vuosikatteen muodostuu 1 433 382,09 euroa, josta poistojen ja arvonalentumisten jälkeen tulos muodostuu 676 615,77 euroa ylijäämäiseksi. Kunnalle muodostuu tuloksen jälkeen taseeseen kertynyttä ylijäämää peräti 10 376 793,77 euroa, eli noin 7400 euroa jokaista kuntalaista kohden. Tasepuskuriin kertyneet varat ovat hyvä turva tulevaisuutta ja mahdollisia toimintaympäristömuutoksia ajatellen, mutta mahdollisten tulevien ylijäämien osalta on tarkkaan harkittava, kuinka niiden kanssa toimitaan. Mahdollisia käyttötarkoituksia voisivat olla ylimääräiset poistot, investointivaraukset tai osan ylijäämästä rahastoiminen.

Kokonaisuutena Rautavaaran kunnan voidaan sanoa olevan positiivinen poikkeus Suomen kuntakentässä. Vaikka talouden liikkumavara on suhteellisen pieni, kykenee kunta tulevana vuosina myös investoimaan sekä suunnittelemaan talouttaan ylijäämäiseksi oletuksella, että valtionosuusjärjestelmä säilyy pääsääntöisesti samankaltaisena ja huomioi Rautavaaran erityispiirteet.

Kuluneen vuoden ennakoitua parempaan tulokseen johtivat ensi sijassa ennakoitua paremmat verotulot, korkotuotot sekä rahoitustuotot. Myös toimintatuottoja onnistuttiin kasvattamaan merkittävästi suunnittelusta mm. tehostamalla perintöjä. Tarkalla taloudenpidolla kaikki tulosalueet onnistuivat myös alittamaan suunnitellut toimintamenonsa.

Kuluvan vuoden tilinpäätös on myös kahdeksas peräkkäinen, jolloin kunnan kokonaislainamäärä pienenee. Lainojen määrä pieneni 506 083 eurolla ja asukaskohtainen velka oli vuoden 2024 lopussa 3560 euroa asukasta kohden, kokonaislainamäärän ollessa nyt 5 033 239,71 euroa.

Toimintavuoden aikana kunta on kiinnittänyt menneen vuoden aikana strategiansa mukaisesti erityistä huomiota työhyvinvoinnin kehittämiseen. Tässä on selkeästi onnistuttu, kun tarkastellaan erilaisten työhyvinvointikyselyiden tuloksia.

Vuosi 2024 oli globaalistikin tarkastellen monella tapaa poikkeuksellinen ja se on näyttänyt, että kaikkeen tulisi varautua. Kuluva vuosi ei tee poikkeusta: Venäjä jatkaa aggressiivista

hyökkäyssotaansa Ukrainassa, Yhdysvalloissa on uusi arvaamattomaksi luonnehdittu hallinto ja maailmanpoliittiset jännitteet sekä epävarmuus lisääntyvät myös muualla.

Rautavaarallakin on seurattava tarkasti kotimaan- ja maailmantalouden trendejä sekä pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään niitä, tai ainakin oppimaan niistä.

Rautavaaralle luvitettiin vuonna 2024 kunnan ensimmäinen aurinkovoimala Luostanlinnan alueelle ja odottelemme hankkeelle nyt rahoituspäätöstä. Erityisen kiinnostavaa on nähdä, avaisiko Suomen NATO-jäsenyys mahdollisuuksia myös Rautavaaralle tulevina vuosina. Meidän on jatkettava myös määrätietoisesti kuntamme luontomatkailun kehittämistä tulevien vuosien aikana. Kuntalaisten mielipiteitä voimakkaasti jakavan MetalsOne -kaivosyhtiön toimintaa Rautavaaralla on seurattava tarkasti.

Kunnan nettoinvestointien taso vuonna 2024 oli erittäin maltillinen 443 682 euroa. Suurin syy investointien alittumiseen suunnitellusta oli, että Saarelan siltaa ei kyetty toteuttamaan vuoden 2024 aikana ja koirametsän investoinneista osa siirtyi kuluvaan vuoteen.

Rautavaaran tulevilla investoinneilla pidettävä huolta, että kunta on vetovoimainen paikka tehdä työtä, yrittää, elää ja olla. Yritysten ja elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksien parantaminen vahvistaa koko elinvoimaa ja sen toivotaan myös monipuolistavan Rautavaaran elinkeinorakennetta. Samoin on pidettävä huolta, että kunnassamme järjestetään myös tulevina vuosina tapahtumia! Rautavaarapäivät 2024 olivat valtava menestys ja kuluvana keväänä meillä on ollut erilaisia tapahtumia laidasta laitaan. Kiitokset niiden järjestämisestä kaikille!

Rautavaaran kunnan päättäjiä sekä viranhaltijoita ja työntekijöitä on syytä kiittää erinomaisesta kuluneesta vuodesta. Teidän ansioistanne kunta saavutti tavoitteensa ja teki erinomaisen tuloksen.

Kiitokset siis tasapuolisesti kaikille!

Rautavaaralla 18.3.2024

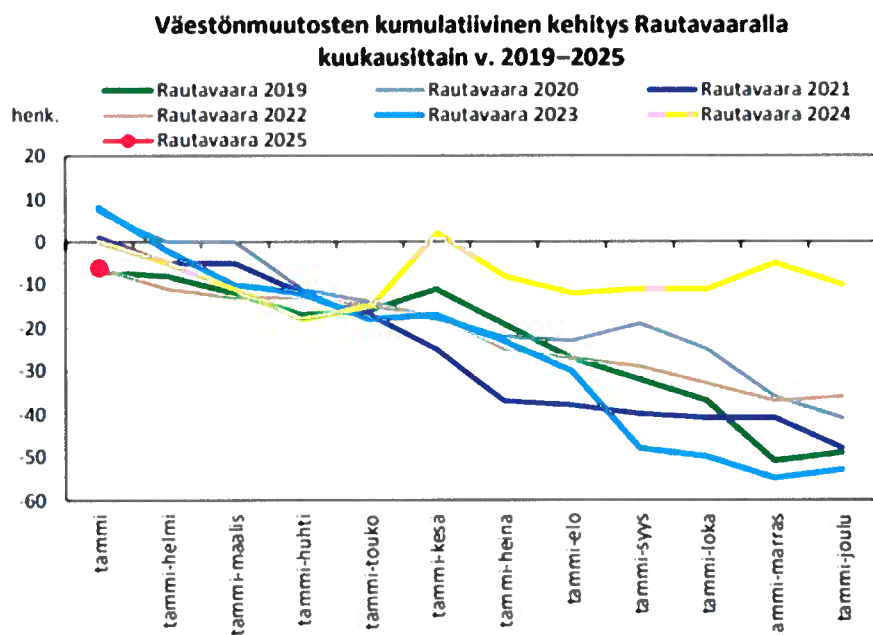
Mikko Kärnä
Kunnanjohtaja

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Toimintaympäristö

Paikallinen toimintaympäristö

Rautavaaran kunnan paikallisessa toimintaympäristössä on tunnistettavissa pienen ja syrjäisen kunnan tyypilliset haasteet, jotka liittyvät väestön vähenemiseen sekä ikääntymiseen. Vuonna 2024 syntyvyys kasvoi edellisvuosista merkittävästi: syntyneitä lapsia oli 9 ja parannusta edellisvuoteen oli peräti 200 %. Muuttoliike oli vähäistä. Rautavaaran erityispiirre on edellä mainittujen lisäksi myös korkea ikävakioitu sairastavuus. Huoltosuhteeltaan vinoutuneissa ja korkean työttömyysasteen kunnissa rahaa tuovan työssäkäyvän väestön osuus on pieni. Rautavaaralla voidaan kuitenkin tunnistaa erilaisista haasteista huolimatta useita mahdollisuuksia, joita esimerkiksi kehittyvä luontomatkailu sekä erilaiset energiahankkeet voivat tuoda mukanaan.

Kuva 1. Väestönmuutoksen kumulatiivinen kehitys Rautavaaralla. Lähde: Foresavo / Tilastokeskus

Kelan ja THL:n 8.12.2023 julkaiseman kansallisen terveystiedon mukaan Rautavaaran ikävakioimaton työkyvyttömyysindeksiluku oli 298 ja se oli Suomen korkein. Tämä kuvaa vakavasti sairastavuuden todellista tilannetta, joka on huomioitava niin hyvinvointialueen kuin kunnankin palveluiden järjestämisessä.

Vuonna 2024 työttömyysaste oli 14,5 %, joka on korkeampi kuin 2023 (13,2 %). Työttömien määrän nousun taustalla on palvelussa olevien määrän väheneminen. Palveluissa olevat eivät näy tilastoissa työttömänä ja nyt kun palveluissa olevia on vähemmän niin työttömyysluvut ovat korkeammat. Työttömien työnhakijoiden määrä on kuitenkin pysynyt viime vuodet varsin vakiona ottaen huomioon kausiluonteisen vaihtelun. Pitkäaikaistyöttömyys on pysynyt varsin maltillisella tasolla.

Kunta tarvitsee lisää yrityksiä ja yrittäjyyttä sekä kunnan mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä.

Globaali toimintaympäristö

Taloukasvu on ollut hitaampaa kuin ennen pandemiaa. Euroalueen inflaatio on hidastunut ja se on mahdollistanut kolme koronlaskua kesäkuusta lähtien. Euroalueen talous kasvaa hitaasti ja elpyy vähitellen. Suomen Pankin mukaan Suomen talous supistui vuonna 2023 0,5 %. Talouden vähittäisen toipumisen myötä kasvuksi ennustetaan 1,1 % vuonna 2025 ja 1,8 % vuonna 2026. Ennusteet voivat olla optimistisia.

Inflaatio on vakautumassa lähelle 2 % tavoitetta sen ollessa vuonna 2024 2,5 % (vuonna 2023 3,6 %). EKP:n rahapolitiikka on onnistunut verrattain hyvin taltuttamaan inflaation. Vaikka inflaatio on hidastunut nopeasti lähelle tavoitetta, euroalueen kasvu on silti pysynyt positiivisena ja työllisyystilanne hyvänä. Toisaalta kasvun odotetaan kuitenkin pysyvän vaimeana.

Euroalueen työllisyyskehitys on viime vuosina ollut ilahduttavan vahvaa. Työllisiä on nyt noin 7 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2019 lopussa ennen koronakriisiä, sotaa ja nopean inflaation jaksoa. Työvoiman tarve on ollut suuri palvelualojen vahvan kasvun ansiosta. Samalla väestönkasvu ja työikäisten aiempaa aktiivisempi osallistuminen työmarkkinoille on lisännyt työn tarjontaa.

Työmarkkinoille osallistuminen on parantunut erityisesti ikääntyvien työntekijöiden parissa. Työikäisen väestön kasvua on puolestaan tukenut varsinkin viime vuosina lisääntynyt maahanmuutto. Työllisiä on siis tullut työmarkkinoille lisää työvoiman ulkopuolelta, mutta työllisyyden kasvua on tukenut myös työttömyysasteen lasku. Euroalueen työttömyysaste on edelleen ennätyksellisen pieni.

Yksi euroalueen työmarkkinoiden kehitystä viime vuosina leimannut piirre on ollut keskimääräisen työajan lyhentyminen. Keskimääräisten tuntien väheneminen selittää osaltaan sitä, miksi euroalueen työmarkkinat ovat olleet poikkeuksellisen kireät. Työajan lyhenemisen seurauksena tehdyt työtunnit, eli koko talouden työpanos, ovat kasvaneet selvästi vähemmän kuin työllisten määrä. On todennäköistä, että tämä kehitys jarruttaa työpanoksen ja talouden kasvua myös jatkossa.

EKP:n ennusteen mukaan talouskasvu piristyy pikkuhiljaa, kun palkkojen nousu ja inflaation hidastuminen vähitellen vahvistavat kotitalouksien ostovoimaa. Kasvua vahvistavat osaltaan myös korkojen lasku sekä vientikysyntä, jonka arvioidaan voimistuvan kansainvälisen talouden kasvun hieman kohentuessa.

Euroopan tuottavuuskuilu verrattuna Yhdysvaltoihin on kasvanut entisestään muutaman viime vuoden aikana. Keskeinen syy tähän on Venäjän Ukrainan sodan aiheuttama energiasokki, joka vaikuttaa haitallisesti kilpailukykyyn euroalueella – toisin kuin aiemmat öljysokit, jotka koettelivat kaikkia yrityksiä maailmanlaajuisesti. Energian tuottajahinnat nousivat euroalueella paljon enemmän kuin Yhdysvalloissa, mutta ne ovat myös pysyneet korkeammalla.

Euroopan tuottavuuskasvun hidastumiseen vaikuttavat muun muassa seuraavat seikat: väestö ikääntyy, vihreät investoinnit edellyttävät rahoitusta, julkiset alijäämät ovat suuria ja puolustusmenoja joudutaan kasvattamaan. Eurooppa tarvitsee panostuksia tuottavuuden kasvuun kaikilla rintamilla.

Tiedot käyvät ilmi Suomen Pankin ennusteista.

Kuntien toimintaympäristö

Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Näyttääkin siltä, että kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2024.

Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Lainakanta kääntyi välivuosien jälkeen kasvuun.

Kuntaliiton arvioiden mukaan talouden tilan heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset.

Rautavaaran kunnan voikin sanoa olevan positiivinen pilkahdus koko Suomen kuntakentässä.

Muuta

Toimintakertomuksessa on kirjanpitolain 3a luvun mukaan annettava selvitys myös kuinka kirjanpitovelvollinen huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta, ihmisoikeusasioista ja ympäristöasioista sekä sosiaalista- ja henkilöstöasioista. Rautavaaran kunnalla on nollatoleranssi

korruption, lahjonnan ja ihmisoikeusloukkausten suhteen. Kunta pyrkii aina toimimaan puolueettomasti, läpinäkyvästi ja avoimesti sekä kohtelevaan kuntalaisiaan tasapuolisesti.

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa kuvataan tämän lisäksi valvonnan järjestäminen ja riskiarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, josta lautakunta tekee päätöksen. Valvontasuunnitelma on laadittu Rautavaaralle vuosille 2023–2025 ja se on hyväksytty elinvoimalautakunnassa 15.12.2022 § 75.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n neljännen momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta vuosittain ohjelma. Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Kunnan valvontaohjelmaan ei sisälly ELY-keskuksen valvontaan kuuluvat lupavelvolliset toiminnot, vaikka kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pääsääntöisesti osallistuukin ELY-keskuksen tekemille tarkastuksille. Kunta huolehtii ympäristönsuojeluun kuuluvat kunnan viranomaistehtävät kuten ympäristönsuojelulainsäädäntöön liittyvät lupa- ja ilmoitusmenettelyn valmistelun, käsittelyn ja valvonnan yhteistyössä ostopalveluna Kuopion kaupungilta.

Ympäristöasiat ovat erityisen merkityksellisiä Rautavaaran kunnalle sillä kunnan vahvuuksia ovat puhdas luonto ja erämaamaisuus, jotka on tunnustettu kunnan strategiseksi ja elinvoimaa ylläpitäviksi menestystekijöiksi. Rautavaara on paras luonnostaan ja se haluaa myös säilyä sellaisena.

Kunnan toiminta

Kunnanhallitus vastaa valtuuston tekemien päätösten toimeenpanosta ja kuntakonsernin yleisestä johtamisesta. Toimielimen johtamisen kokonaisvastuussa, esittelijänä ja tulosvastuullisena viranhaltijana toimi kunnanjohtaja Mikko Kärnä.

Hallintopalveluissa toimi virkansa puolesta tulosvastuullisena viranhaltijana vs. hallintojohtajana Petra Kajanus (viransijaisuus päättyi 31.12.2024).

Hyvinvointipalveluissa toimi virkansa puolesta tulosvastuullisena viranhaltijana rehtori ja hyvinvoinnin palvelualuejohtaja Marianne Korkalainen ja hänen jäädessä virkavapaalle tehtävässä toimi 1.8.2024 lukien vs. rehtori ja hyvinvoinnin palvelualuejohtaja Silja Kavilo. Hyvinvointilautakunta vastaa hyvinvointipalveluista ja lautakunnan alaiseen sivistystoimen tulosalueeseen kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukio, vapaa sivistystyö (kansalaisopisto), kirjasto sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet. Hyvinvointipalveluita johtaa ja hyvinvointilautakunnan esittelijänä toimii hyvinvoinnin palvelualuejohtaja.

Teknisissä palveluissa virkansa puolesta tulosvastuullisena viranhaltijana toimi tekninen johtaja Jaakko Hintikka. Tekninen lautakunta vastaa teknisestä palvelualueesta, joka koostuu lupa- ja viranomaispalveluista, teknisestä osastosta, siivouspalveluista, vesilaitoksesta ja tilakeskuksesta. Teknisiä palveluita johtaa ja teknisen lautakunnan esittelijänä toimii tekninen johtaja.

Kunnan johtoryhmän muodostivat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja, hyvinvointipalveluiden palvelualuejohtaja, elinkeinopäällikkö sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö sekä 29.4.2024 lukien siivouspäällikkö/työsuojelupäällikkö. Johtoryhmä kokoontui viikoittain.

Kunnan valmiusjohtoryhmänä toimi laajennettu johtoryhmä. Tilanteen vakavuudesta ja sen kestosta riippuen kunnan johtoryhmän tueksi ja kriisi johtamisen tehostamiseksi tarvitaan erikseen muun muassa

eri toimialojen asiantuntijoita sekä tilannetietojen välittämiseen, viestintään ja muihin tehtäviin varattua henkilöstöä sekä sidosryhmien edustajia.

Rautavaaran kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2024 viisi kertaa. Valtuuston toiselle varapuheenjohtajalle Matti Matikaiselle myönnettiin ero valtuutetun tehtävästä sekä muista luottamustoimista valtuuston kokouksessa 8.4.2024 § 8 ja tilalle kunnanvaltuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Tarja Tuppurainen. Tästä syystä valtuutettujen määrä on ollut 14 valtuutettua (Matti Matikaisen tilalle ei ollut varavaltuutettua, joka olisi noussut varsinaiseksi valtuutetuksi).

Valtuuston puheenjohtaja on Jukka Korkalainen (SDP). Kunnanhallitus kokoontui 11 kertaa ja valtuustokaudella kunnanhallituksen puheenjohtaja on Eero Kukkonen (KESK).

Kunnanvaltuuston jäsenet

Nimi	Puolue
Jukka Korkalainen, pj.	SDP
Timo Tuovinen, 1. vpj.	KESK
Tarja Tuppurainen, 2. vpj.	VAS
8.4.2024 lukien, ennen Matti Matikainen	VAS
Janne Pursiainen	SDP
Harri Niskanen	PS
Kalevi Nissinen	KES
Hannele Pursiainen	SDP
Marja-Leena Stenström	KD
Jukka Muukka	KES
Kirsi Koskelo	VAS
Dimitrios Tsavaris	SDP
Matti Ahonen	KES
Eero Kukkonen	KES
Riitta Roininen	KD

Kunnanhallituksen jäsenet

Jäsenet	Puolue	Henk.koht.varajäsen
Eero Kukkonen, pj.	KES	Kalevi Nissinen
Hannele Pursiainen, 1. vpj.	SDP	Dimitrios Tsavaris
Kirsi Koskelo, 2. vpj.	VAS	Tarja Tuppurainen
Harri Niskanen	PS	Aarne Koistinen
Matti Ahonen	KES	Timo Tuovinen
Janne Pursiainen	SDP	Kari Savolainen
Marja-Leena Stenström	KD	Riitta Roininen

Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston toimintaa toteutettiin vuoden 2024 aikana suunnitellusti. Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui yhteensä neljä kertaa ja nuorisovaltuusto viisi kertaa. Vanhus- ja vammaisneuvoston esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö ja nuorisovaltuuston puolestaan etsivä nuorisotyöntekijä.

Kunnan yhteistoimintaelin yhteistyöryhmä käsitteli yhteistoimintalaissa mainittuja asiakokonaisuuksia ja laajemmin henkilöstöä koskevia asioita. Yhteistoimintaelin koostuu työnantajan ja henkilöstön edustajista. Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 14 §:n mukaan työnantaja ja henkilöstöä edustavat yhdistykset tai niiden rekisteröidyt paikalliset alayhdistykset nimeävät edustajansa yhteistoimintaelimeen. Työnantajan edustajina voivat toimia palvelussuhteessa kuntaan olevat, ja vuonna 2024 yhteistyökomiteassa työnantajan edustajina olivat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstösihteeri ja työsuojelupäällikkö. Työntekijöiden edustukseen kuuluivat työntekijäjärjestöjen valitsema jäsenet, työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutettu.

Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii vuorovuosin työnantajan ja työntekijän edustaja ja vuonna 2024 puheenjohtajana toimi työnantajan edustajana Mikko Kärnä ja sihteerinä työsuojelupäällikkö.

Rautavaaran kunnan henkilöstöasiat on kuvattu henkilöstöraportissa. Henkilöstöraportti antaa tietoa henkilöstömäärän kehityksestä ja tukee kunnan henkilöstöpolitiikkaa ja henkilöstöä koskevien linjausten tekemistä. Keskeisimmät asiat henkilöstöraportista on poimittu myös tähän tilinpäätöskertomukseen. Keskeisimpinä henkilöstöasioina mainittakoon, että Rautavaaran kunnan ja tytäryhtiöiden yhteenlaskettu työntekijöiden määrä vuonna 2024 on ollut 63,67 henkilötyövuotta (htv).

Taulukko 1: Kunnan henkilöstömäärä

	2022 (htv)	2023 (htv)	2024 (htv)
Hallintopalvelut	8,1	6,8	6,43
Elinkeinopalvelut	0	2,9	3,83
Perusturvapalvelut*)	76,6	0	0
Hyvinvointipalvelut	38,3	37,9	36,75
Tekniset palvelut	26,4	15,1	15,36
Henkilöstö yhteensä	149,4	62,7	64,73

*) hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, ei enää kunnan palvelualue.

Rautavaaran kunnan henkilöstön keski-ikä on 44,4 vuotta (vuonna 2023 keski-ikä oli 41,7 vuotta). Rautavaaran kunnan eläkepoistuma on ollut edellisinä vuosina merkittävä. Vuonna 2024 eläkkeelle ei siirtynyt yhtään henkilöä (vuonna 2023 eläkkeelle siirtyi yhteensä 2 henkilöä ja eläkkeelle jääneiden keski-ikä oli 65,1 vuotta).

Taulukko 2: Eläkkeelle siirtyneet

Eläkkeelle siirtyneet		
Vuosi	Eläkkeelle siirtyneet	Keski-ikä
2018	9	60
2019	9	56,3
2020	8	61,5
2021	6	56
2022	9	61,5
2023	2	65,1
2024	0	0

Henkilöstön sairauspoissaolot vuonna 2024 nousivat vuodesta 2023. Keskimääräiset sairauspoissaolopäivät yhtä henkilötyövuotta kohden (kalenteripäivä) kunta-alalla on 15,5 (vuoden 2023 tilasto). Rautavaaralla sairauspoissaoloja oli vuonna 2024 yhteensä 1215 päivää eli 19,2 päivää/henkilötyövuosi (vuonna 2023 13,2 pv/htv).

Vuosittainen työhyvinvointikysely suoritettiin henkilöstölle 1.10.-31.10.2024 välisenä aikana hyödyntäen Kevan kyselypalvelua. Työhyvinvointikyselyn vastausprosentiksi muodostui 58,2 % eli 39 henkilöä (vuonna 2023 67,2 % eli 45 henkilöä). Työhyvinvointiprosentiksi muodostui 84 % (vuonna 2023 86,3 %). Työhyvinvointikartoituksessa kysyttiin, suositteisiko työntekijä työpaikkaa tuttavalleen, johon 95 % vastasi kyllä (vuonna 2023 98 %).

Tilikauden tulos ja rahoitus

Toimintakertomuksessa kuvataan niitä olosuhteita ja tapahtumia, jotka vaikuttavat siihen, millaiseksi tilikauden tulos ja taloudellinen asema muodostuvat. Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Laskelmissa esitetyt tunnuslukujen laskukaavat ja taulukot ovat suoria lainauksia Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjeesta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2024).

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Rautavaaran kunnan vuoden 2024 tilinpäätös on ylijäämäinen 676 615,77 euroa. Alkuperäisen talousarvion ja budjettimuutosten mukainen ylijäämä oli 247 269 euroa. Tilikauden tulos per asukas oli 478 euroa, ja vuosikate per asukas oli 1014 euroa (Kuva 2). Kokonaisuutena Rautavaaran kunnan vuosikatetta voidaan pitää vahvana. Suurimpia poikkeamia suhteessa alkuperäiseen talousarvioon olivat 213 993 euroa parempi tuloverokertymä sekä noin 99 tuhatta suuremmat myyntituotot ja noin 190 tuhatta arvioitua pienemmät toimintakulut

Kuva 2: Vuosikate euroa per asukas

Kaikki tulosalueet alittivat talousarvionsa. Toimintatuotot olivat 2 864 213 euroa ja olivat 91 747 euroa edellisvuotta suuremmat ja ylittivät talousarvion 124 122 eurolla. Toimintatuottojen ennakoitua suurempaa toteutumista selittää ensisijaisesti arvioitua suuremmat kotikuntakorvaukset sekä ennakoitua suuremmat metsänmyyntitulot.

Toimintakulut olivat 6 889 592 euroa ja ne alittivat alkuperäisen budjettinsa 193 642 eurolla ja muutetun budjetin 243 642 eurolla. Henkilöstömenot alittivat budjetin 103 816 eurolla. Palvelujen ostot ylittyivät 51 225 eurolla alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja 23 775 eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna.

Verotulot kokonaisuutena ylittivät alkuperäisen talousarvion 259 762 eurolla ja muutetun talousarvion 33 762 eurolla. Rautavaaran valtionosuudet olivat vuonna 2024 1 512 827 euroa ja toteutuivat lähes budjetoidun (1 514 376) mukaisena.

Tilikauden vuosikate on 1 433 382 euroa ja se ylitti muutetun talousarvion 427 149 eurolla. Vuoden 2024 investoinnit on kyetty toteuttamaan kassavaroin ja näin kyetään toimimaan myös vuonna 2025.

Tuloksesta ja sen kehityksestä on raportoitu luottamushenkilöille ja viranhaltijoille kvartaaleittain.

TULOSLASKELMA	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot yhteensä	3 045 958	3 051 258	2 807 744	2 772 466	2 864 213
Myyntitulot	1 342 430	1 155 599	857 957	900 448	978 935
Maksutulot	410 143	507 854	513 813	33 204	34 897
Tuet ja avustukset	235 197	354 308	385 657	304 692	338 906
Muut toimintatulot	1 058 188	1 033 497	1 050 317	1 534 122	1 511 475
 Toimintakulut yhteensä	 -15 335 420	 -15 868 924	 -16 212 443	 -6 976 778	 -6 889 592
Henkilöstökulut	-6 907 452	-6 923 566	-7 259 156	-3 470 004	-3 506 103
Palvelujen ostot	-6 591 269	-7 383 996	-7 267 964	-2 271 319	-2 194 332
Ain. tarv. ja tavarat	-1 007 734	-976 499	-973 812	-793 365	-706 563
Avustukset	-577 567	-344 434	-456 020	-179 761	-240 644
Muut toimintakulut	-251 398	-240 429	-255 491	-262 329	-241 950
 Toimintakate	 -12 289 462	 -12 817 666	 -13 404 699	 -4 204 312	 -4 025 379
 Verotulot	 5 801 569	 6 709 919	 6 677 371	 3 769 895	 3 587 762
Valtionosuudet	8 818 887	8 754 402	8 418 754	927 781	1 512 827
 Rahoitustulot ja -kulut	 233 570	 267 656	 377 011	 170 808	 358 172
Korkotulot	70 101	68 906	71 430	68 920	79 649
Muut rahoitustulot	248 240	253 669	352 035	352 265	408 424
Korkokulut	-63 880	-53 781	-44 918	-132 726	-127 274
Muut rahoituskulut	-20 890	-1 138	-1 536	-117 651	-2 627
 Vuosikate	 2 564 564	 2 914 311	 2 068 437	 664 172	 1 433 382
 Poistot ja arvonalent.					
Suunn. muk. poistot	-917 218	-926 918	-869 086	-737 417	-756 766
Arvonalentumiset	-6 935	-642 948			
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
 Tilikauden tulos	 1 640 411	 1 344 445	 1 199 351	 -73 245	 676 616

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/-kulut, %	19,9	19,2	17,3	39,7	41,6
Vuosikate/Poistot, %	277,5	185,6	238	90,1	189,4
Vuosikate, €/asukas	1643	1926	1401	466	1014
Asukasmäärä	1561	1513	1476	1425	1414

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa sen määrän tulo- ja rahoituksesta, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan tulo- ja rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Tulo- ja rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo- ja rahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo- ja rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli vuonna 2024 tilinpäätöksessä positiivinen kahdeksatta vuotta peräkkäin. Rautavaaran kunta pystyi edelleen lyhentämään lainojaan ja sen kassa on toistaiseksi vahva.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 564 564	2 914 311	2 068 436	664 172	1 433 382
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-64 638	166 482	-5 376	225 564	-268 714
Tulorahoitus yhteensä	2 499 926	3 080 793	2 063 060	889 736	1 164 668
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-809 432	-335 014	-414 145	-458 536	-443 685
Rahoitusos. investointimenoih	0	20 727	38 693	41 900	
Pysyvien vast. hyödykk. luov.	10 380	18 141	11 960	12 100	
Investoinnit netto	-799 052	-296 146	-363 492	-404 536	-443 685
Toiminnan ja invest. rahavirta	1 700 874	2 784 647	1 699 568	485 200	720 983
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					13 119
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähen	-1 432 666	-1 432 666	-1 436 966	-941 266	-506 083
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutoks	-173 010	-81 965	322 382	169 626	172 660
Rahoituksen rahavirta	-1 605 676	-1 514 631	-1 114 584	-771 640	-320 304
Rahavarojen muutos	95 198	1 270 016	584 984	-286 440	400 679
Rahavarat 31.12. €	1 199 275	2 469 291	3 054 276	2 767 836	3 168 515
Rahavarat 1.1. €	1 104 076	1 199 274	2 469 291	3 054 276	2 767 836
Rahavarojen muutos	95 198	1 270 017	584 984	-286 440	400 679

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja invest. rahavirran

kertymä 5 vuodelta (1000 €)	1 705	5 597	6 891	6 773	7 391
Investointien tulorahoitus, %	316,8	927	550	159	323
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	2,8	2,5	1	2,1
Lainanhoitokate	1,7	2,0	1,4	0,7	2,5
Kassan riittävyys, pv	25	51	61	117	145
Asukasmäärä	1 561	1 513	1 476	1 425	1 414

Rahoituslaskelman välitulos toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja rahavarojen lisäämiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen,

että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Koska tilinpäätöksen rakenne on kokonaisuudessaan muuttunut sote-palveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle, voidaan tarkempaa seurantaa tehdä vasta tulevinä vuosina.

Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jataan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. (2019)

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. Kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

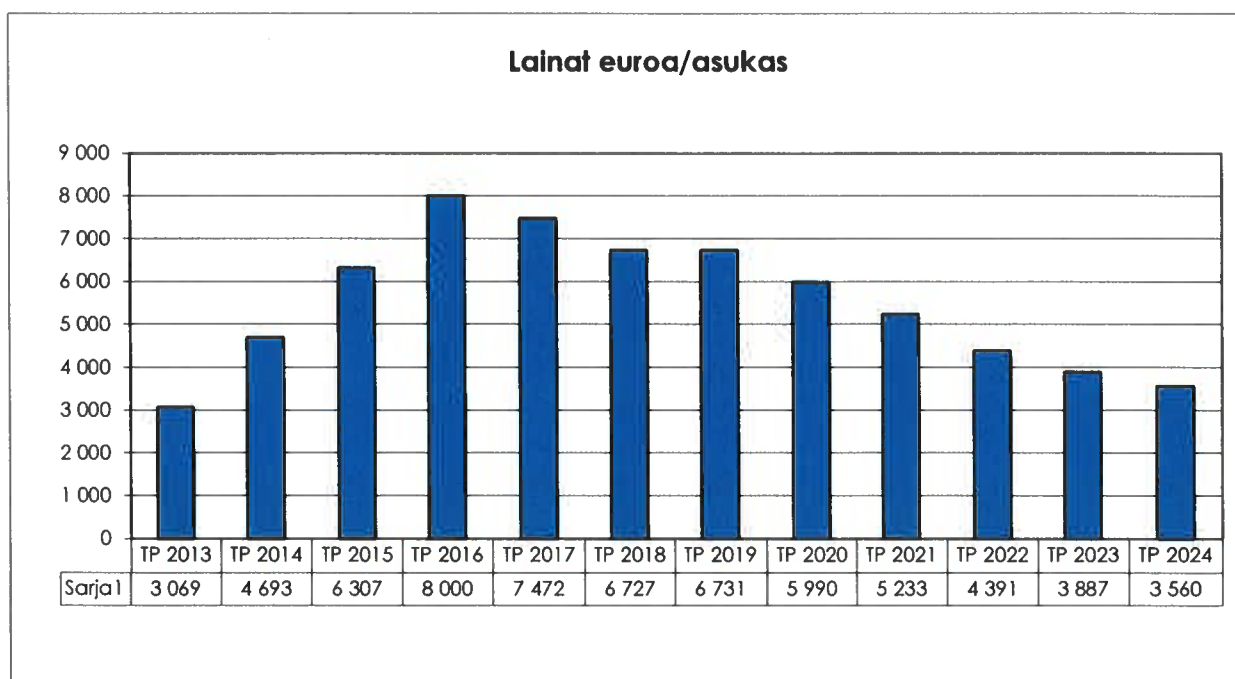
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tilinpäätös 2024 on kahdeksas peräkkäinen tilinpäätös, milloin kunnan kokonaislainamäärä pienenee, eli velkaantuminen laskee. Lainamäärä pieneni 506 083 eurolla ja asukaskohtainen velka oli vuoden 2024 lopussa 3560 euroa. Kokonaislainamäärä on nyt 5 033 239 euroa.

Kuva 2: Lainamäärä euroa per asukas

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €	VASTATTAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
	18				
A PYSYVÄT VASTAAVAT	236	18 560	A OMA PÄÄOMA	17 876	17 199
I Aineettomat hyödykkeet	81	86	I Peruspääoma	7 499	7 499
Aineettomat oikeudet	1	2	II Arvonkorotusrahoisto		
Muut pitkävaikutteiset menot	51	81	III Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut	29	3	IV Edell. tilikausien ylijäämä	9 700	9 773
	15		V Tilikauden yli-/alijäämä	677	-73
II Aineelliset hyödykkeet	177	15 486			
Maa- ja vesialueet	2 661	2 661	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	11				
	107	11 436	VARAUKSET		

Kiinteät rak. ja laitteet	1 156	1 288			
Koneet ja kalusto	111	46	C PAKOLLISET VARAUKSET	254	522
Muut aineelliset hyödykkeet	9		Muut pakolliset varaukset	254	522
Ennakomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	133	55			
			D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	65	66
			Lahjoitusrahastojen pääomat	62	63
III Sijoitukset	2 978	2 988	Muut toimeksiantojen pääomat	3	3
Osakkeet ja osuudet	2 734	2 734			
Muut lainasaamiset	173	185	E VIERAS PÄÄOMA	5 997	6 510
Muut saamiset	71	69	I Pitkäaikainen	4 525	5 033
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 525	5 033
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10	10	Siirtovelat		
Vallion toimeksiannot	0	0			
Lahjoitusrah. erityiskatteet	10	10	II Lyhytaikainen	1 472	1 477
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	508	506
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 946	5 727	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
I Vaihto-omaisuus			Saadut ennakot	45	30
			Ostovelat	360	424
II Saamiset	2 778	2 959	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	62	56
Pitkäaikaiset saamiset	1 986	2 121	Siirtovelat	497	461
Myyntisaamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>24 192</u>	<u>24 297</u>
Lainasaamiset					
Muut saamiset	1 986	2 121			
Siirtosaamiset			TASEEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Lyhytaikaiset saamiset	792	838	Omavaraisuusaste, %	73,9	70,9
Myyntisaamiset	364	426	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	74,7	86,7
Muut saamiset	157	167	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10377	9700
Siirtosaamiset	271	245	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	7338	6807
			Lainakanta 31.12., 1000 €	5033	5539
III Rahat ja pankkisaamiset	<u>3 168</u>	<u>2 768</u>	Lainakanta 31.12., €/asukas	3560	3887
			Lainat ja vastuut 31.12.	5060	5545
	24		Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	3578	3891
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>192</u>	<u>24 297</u>	Lainasaamiset, 1000 €	172	185
			Asukasmäärä	1414	1425

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Omavaraisuusastetta voidaan arvioida seuraavien viitteellisten ohjearvojen perusteella: erinomainen yli 70 %, hyvä 50–69 %, tyydyttävä 30–49 %, heikko alle 30 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään

tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$ Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin vieraan pääoman erät Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat julkisyhteisöiltä ja Lainat muilta luotonantajilta.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut. Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistetty rivi riviltä.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	Euroa	%	MENOT	Euroa	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 864	33,8	Toimintakulut	6 890	83,6
Verotulot	3 588	42,4	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	1 513	17,9			
Korkotuotot	80	0,9	Korkokulut	127	1,5
Muut rahoitustuotot	408	4,8	Muut rahoituskulut	2	0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Satunnaiset kulut		0,0
Tulorahoituksen korjauserät		0,0	Tulorahoituksen korjauserät		0,0
-Pys.vast.hyödykk.luov.voitot		0,0	+/- Pakoll. varausten muutos	269	3,3
Investoinnit			-Pys.vast.hyödykk.luov.tappiot		
Rahoitusos. investointimen.		0,0	Investoinnit		
Pys.vast.hyödykk.luov.tulot		0,0	Investointimenot	444	5,4
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähenn.	13	0,2	Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	506	6,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennykset		0,0
Kokonaistulot yhteensä	8 466	100,0	Kokonaismenot yhteensä	8 238	100,0

Täsmäytys

Kokonaistulot	8 466
Kokonaismenot	8 238
	<u>228</u>

Rahoituslaskelmasta:

Rahavarojen muutos	401
Muut maksuvalmiuden muutokset	173
	<u>228</u>

Tilikauden tuloksen käsittely

Rautavaaran kunnan vuoden 2024 tilikauden tulos on

- **Ylijäämäinen 676 615,77 euroa**
- **Ylijäämä esitetään siirrettäväksi taseen tilikauden yli-/alijäämätilille**
- **Kun vuoden 2024 ylijäämä 676 615,77 euroa lisätään taseeseen, nousee kumulatiivinen ylijäämä taseessa 10 376 793,83 euroon**
- **Taseessa ei siten ole kattamatonta alijäämää**

Kuntalain (410/2015) talouden tasapainovaatimukset ovat kiristyneet ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriisikuntamittaristo on uudistunut. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki on tullut voimaan

1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovellettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Rautavaaran kunnalla ei ole lähitulevaisuudessa uhkaa joutua arviointimenettelyyn, kunnan talous on tasapainossa ja kunta on toteuttanut talouden tasapainottamissuunnitelman, joka päättyi vuoteen 2023.

Arvio tulevasta kehityksestä, riskienhallinnasta ja sisäinen valvonta

Valtionosuusjärjestelmää uudistetaan tällä hallituskaudella. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on olennainen osa valtionosuusjärjestelmää. Sillä turvataan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut eri osissa maata kohtuullisella kunnallisverorasituksella ja maksutasolla. Uudistusta lykätään vuodelle eteenpäin. Alun perin se piti saada voimaan vuonna 2026, nyt tavoite on vuodessa 2027.

Hyvinvointialueisiin nähden kunnan edunvalvonnan roolin merkitys korostuu. Hyvinvointialue tarkastelee palveluverkkoratkaisuaan vuosittain. Tämä vähentää investointihalukkuutta sotekiinteistöihin eikä anna hyvinvointialueen työntekijöille työrauhaa.

Työvoimapalvelut siirtyvät TE-toimistoilta kuntien vastuulle, kun TE-toimistot lakkautetaan 1.1.2025 alkaen ja työllisyysalueiden toiminta käynnistyy. Rautavaaran kunta on osa Kuopion työllisyysaluetta. Käynnistymisvaihetta ja sen mahdollisesti tuomia haasteita on vaikea ennakoida. Rautavaaran kunnassa on työllisyysalueen työntekijälle varattu oma työskentelytila niitä päiviä varten, kun henkilö ottaa vastaan asiakkaita Rautavaaran kunnassa. Rautavaaran kunta mitä ilmeisimmin tarvitsee myös omaa osaamista ja resurssia työllisyyteen liittyviin asioihin, eikä kunta voi luottaa vain Kuopion työllisyysalueen hoitavan kaikkea työllisyyteen liittyvää kunnassa. Väki vähenee, kunnan työttömyys ja pitkäaikaistyöttömät sekä korkea ikävakioitu sairastavuus tuovat erityisiä haasteita työllisyyden hoitoon. Kunta tarvitsee lisää työtä ja lisää työpaikkoja.

Rautavaaran kunnan voidaan sanoa olevan positiivinen poikkeus Suomen kuntakentässä ja se kykenee ilman suuria muutoksia valtionosuusjärjestelmään suunnittelemaan talouttaan ylijäämäiseksi sekä myös investoimaan maltillisesti myös tulevana vuosina. Kassavarojen riittävyys on toistaiseksi hyvä ja kunnan määräaikaistallukset tulevat tuottamaan myös tulevana vuosina. Kunnan metsäomaisuus sekä Savon Voiman osakkeet tuottavat myös vuosittain merkittävän, noin 300 000–600 000 euron tulon kunnan ja kuntalaisten hyväksi. Talouden liikkumavara on kuitenkin edelleen pieni ja kaiken toiminnan kustannustehokkuuteen on syytä kiinnittää edelleen huomiota talouden tasapainottamissuunnitelman päättymisenkin jälkeen.

Suurimpina riskeinä Rautavaaran kuntatalouteen voidaan tunnistaa valtionosuusjärjestelmään kaavailut muutokset sekä hyvinvointialueen toiminta. Rautavaaran kunnan näkökulmasta on tärkeää varmistaa, että tuleva valtionosuusjärjestelmä huomioi edelleen kuntien erityispiirteitä mm. pitkät etäisyydet, syrjäisyyden sekä toiseikan, että asukaskohtaisesti laskettuna lakisääteisten palveluiden tuottaminen on kalliimpaa kunnissa, joissa on vähän asukkaita. Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelurakennemuutoksen osalta on tärkeää, että hyvinvointialue jatkaa vuokralaisena sen nykyisissä tiloissa Rautavaaralla ja että nykyinen palvelutaso säilytetään. Tilinpäätöstä laadittaessa tämän osalta näyttää hyvältä.

Rautavaaran kunnalla on merkittäviä mahdollisuuksia niin luontomatkailun, mineraalivarantojen kuin erilaisten energiahankkeidenkin osalta. Suurten hankkeiden edistämisen lisäksi on ensiarvoisen tärkeää, että kunta säilyttää siellä jo toimivien yritysten toimintaympäristön kannustavana ja pyrkii myös edistämään uuden pk-yritystoiminnan syntymistä alueelle. Tähän antaa mahdollisuuksia mm. Tiilikjärven kansallispuistoon nykyisellään rajoittuva Metsäkylän kaava-alue.

Riskienhallinta

Hyvinvointialueiden aloittamisen myötä Rautavaaran kunnan toiminnot ja talous pienenivät toimintakatteen osalta kolmannekseseen vuoden takaisesta. Muutos vaikeuttaa mm. investointien toteuttamista huomattavasti. Pienemmän käyttötalouden oloissa tulisi kyetä huomattavasti nykyistä suurempaan tehokkuuteen. Myös vanhojen, kunnalla yhä olevien kiinteistöjen korjausvelka on kasvanut aiemmista selvityksistä. Tämän vuoksi olisi kunnan mm. kyettävä luopumaan sellaisesta kiinteistöomaisuudesta, joka ei ole kunnan ydintoimintojen kannalta perusteltua, kuten todettiin myös jo talouden tasapainottamissuunnitelmassa. Ydintoimintojen kaventuessa myös tytäryhtiöiden ja vesilaitoksen talous nousee suuremmaksi omistajapolitiittiseksi riskiksi.

Rautavaaran kunnan talouden haasteet liittyvät väestön ikääntymiseen, korkeaan sairastavuuteen sekä työttömyyteen ja alhaiseen työllisyysasteeseen. Kunnalla on hyvinvointialueuudistuksen jälkeinkin paljon tehtäviä, jotka sen tulisi itse rahoittaa, mutta iäkkäissä ja matalan työllisyysasteen kunnissa rahaa tuovan työikäisen väestön osuus on pieni. Myös TE-palvelujen siirtyminen kuntien vastuulle TE-2024 uudistuksessa lisää kuntien kuormaa, joskin tätä riskiä on saatu hajautettua liittymällä Kuopion työllisyysalueeseen. Peruspalveluverkon ylläpitäminen saattaa tuottaa haasteita ja riskinä on, että kunnan omat käytettävissä olevat tulot eivät riitä kattamaan menoja. Rautavaaran kunnan osalta tilanne näyttää kuitenkin toistaiseksi valoisalta.

Väestörakenne on monessa Suomen kunnassa kääntynyt pääläelleen, ja Rautavaara on yksi näistä kunnista. Kunnan väestöllinen huoltosuhde on vinoutunut, ja huoltosuhteen voimakas heikkeneminen aiheuttaa kovia talouspaineita kunnalle. Kunnan väestön voimakas väheneminen ja vanheneminen ovat riskejä kunnalle sekä taloudellisesti että kunnan elinvoiman ja alueen työvoiman riittävyyden kannalta. Ikärakenteen muutos ja väestön väheneminen tulee ottaa entistä paremmin huomioon tulevaisuuden palvelutarpeita ja palvelurakennetta mietittäessä.

Rautavaaran kunnan ohut organisaatio muodostaa oman riskitekijänsä. Pienessä kunnassa kunnanjohtajan, palvelualuejohtajien ja esimies- ja asiantuntijatyötä tekevien henkilöiden tehtäväkokonaisuudet ovat hyvin laajoja. Sijaisjärjestelyihin on kiinnitetty huomiota, mutta kunnassa on paljon työtehtäviä, joita hoitaa vain yksi työntekijä, jolle ei ole välttämättä pätevää sijaista. Kuntien alati lisääntyvät tehtävät ja vastuut saattavat työntekijät ahtaalle. Delegointimahdollisuuksia ei juuri ole ja pienessä organisaatiossa jokainen työntekijä on kriittinen tekijä, jonka vuoksi onnistunut rekrytointi sekä henkilöstön pysyvyys ovat avaintekijöitä työssä jaksamisen ja onnistumisen kannalta. Henkilöstöriskeistä on eläköityminen ja rekrytointivaikeuksien lisäksi tunnistettu myös ns. vaaralliset työyhdistelmät, joita on pyritty välttämään.

Rautavaaran kunnalla on merkittävät saamiset entiseltä Rautavaaran tietoverkko-osuuskunnalta, nykyiseltä Vaaran Valo osuuskunnalta. Kunnan taseessa on pitkäaikaisina saamisina Vaaran Valolta yhteensä 1 985 709,57 euroa, ja lyhytaikaisena (vuonna 2024 erääntyvää) saamisena on 135 014,52 euroa (31.12.2024). Kunta tiedostaa saamiin liittyvän epävarmuuden, vaikka maksusuoritukset saamisista ovat tulleet ajallaan tai jopa etupainotteisesti. Saamiset ovat edelleen yksi merkittävimmistä kunnan taloudellisista riskeistä suuren kokoluokkansa vuoksi.

Palvelujen ja tietokantojen digitalisoituessa kasvaa myös tietoturvariskin suuruus. Kunta on varautunut kyberuhkiin Savon ICT-Palvelut Oy:n kanssa, jolta kunta ostaa ICT-palvelut.

Toimintojen riskejä on kartoitettu vakuutusten kilpailutuksen yhteydessä vuonna 2021. Vakuutusten sisällöt tarkastetaan vuosittain. Vakuutuksilla myös pienennetään mahdollisia riskivahinkoja. Valmiussuunnitelmien laadinnan yhteydessä vuonna 2020 on kartoitettu riskejä mm. erinäköisiin normaaliolojen häiriötilanteisiin liittyen. Kunnalla on käytössään WPro -järjestelmän riskien ja läheltä piti-tilanteiden kartoittamiseen.

Edellä mainittujen lisäksi globaalissa maailmassa on useita riskitekijöitä, jotka vaikuttavat suorasti ja epäsuorasti myös Rautavaaran kuntaan. Venäjä jatkaa edelleen laitonta ja aggressiivista hyökkäyssotaansa Ukrainassa.

Rautavaaran kunnan osalta on tärkeää, että valmius- ja varautumissuunnitelmat pidetään ajan tasalla ja päivitetään yhteistoiminnassa Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa käyttäen yhtenäistä suunnitelma-arkkitehtuuria.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäinen tarkastus tukee toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta sekä johtamis- ja hallintojärjestelmän kehittämistä.

Kuntalaissa ei ole säädetty sisäisestä tarkastuksesta, sillä kuntien ja kuntayhtymien erilaisen koon ja organisoitumismuotojen vuoksi kaikille kunnille ja kuntayhtymille yhtenäisen sisäisen tarkastuksen järjestämismallia ei ole löydettävissä. Suositeltavaa kuitenkin on, että etenkin keskisuurissa ja suuressa kunnassa ja kuntayhtymässä on ammattimainen sisäisen tarkastuksen toiminto. Se voidaan järjestää esimerkiksi kunnan/kuntakonsernin tai kuntayhtymän omana toimintana, yhteistoimintana muiden kuntien kanssa tai se voidaan hankkia ulkopuolisilta palvelujen tuottajilta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja priorisoinnin sekä tuloksellisen hallinnan.

Rautavaaran kunnanvaltuusto päätti 13.12.2021 § 75 sisäisen valvonnan järjestämisen linjauksesta, tavoitteista ja osa-alueista sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyistä Rautavaaran kunnassa ja kuntakonsernissa seuraavasti:

- sisäinen valvonta toteutetaan vuosittain osana tilinpäätöstä, jolloin kunnanhallitukselle annetaan selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta
- erillistä sisäistä tarkastusta (sisäisen tarkastuksen toimikuntaa) ei ole
- riskienhallinnan osalta selonteossa hyödynnetään soveltuvin Kuntaliiton mallilomaketta
- sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa huomioidaan kaikki kunnan palvelualueet

Sisäisessä valvonnassa on huomioitava, että kunnan tehtävien ja toimivallan jakoa säätelevät kuntalaki ja muu kuntia koskeva lainsäädäntö sekä kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö. Nykyistä voimassa olevaa hallintosääntöä on voimaantulonsa 1.1.2020 jälkeen päivitetty aina tarvittaessa. Hallintosäännössä on määritelty selkeästi toimielinten ja viranhaltijoiden toimivalta. Hallintosäännössä ja vuosittain talousarvion yhteydessä valtuusto määrittelee rahamääräisen toimivallan hankintoihin. Lisäksi kunnanhallitus antaa vuosittain ohjeet talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnasta ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, sekä tilinpäätöksen laadintaohjeet kunnanjohtajan johdolla. Myös tietoturvan osalta on oma ohjeistuksensa ja tiedonohjaussuunnitelma (TOS) sekä asiakirjahallinnon ja arkistoinnin toimintaohjeet, joita pidetään ajan tasalla. Kunnassa on myös hankintaohje. Ohjeiden noudattamista valvotaan.

Sisäistä valvontaa palvelevat myös ohjeet viranhaltijapäätösten tiedottamisesta esimiehille ja määritellyille luottamushenkilöille. Kunnanhallitus valitsee edustajansa lautakuntien kokouksiin lakisääteisen kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan edustuksen lisäksi.

Riskienarviointilomake (Kuntaliiton mallipohja) edellistä vuotta koskien täydennetään ja päivitetään ja saatetaan kunnanhallituksen tietoon vuosittain. Lisäksi esihenkilöiden kesken on sovittu sisäisen valvonnan toteuttamisesta erillisen kunnassa laaditun lomakkeen pohjalta.

Kirjanpitäjä tarkasti 31.12.2024 käteiskassat ja kassat täsmäsivät.

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyyksistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä. Yhdistelmässä ilmoitetaan tytäryhteisöjen lukumäärät yhteisötyypeittäin ja toimialoittain sekä kuntayhtymien, osakkuusyhteisöjen ja muiden omistusyhteisyyksien lukumäärät. Lisäksi ilmoitetaan yhdisteltyjen ja yhdistelemättä jätettyjen yhteisöjen lukumäärät. Tilinpäätöstiedot saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos yhdistely ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomuksessa tehdään lyhyesti selkoa, miten konserniohjaus on kunnassa järjestetty. Selvityksestä tulee käydä ilmi, mitä tavoitteita kunta omistajana on asettanut tytäryhteisöilleen ja miten konserniohjauksen piiriin kuuluvien yhteisöjen toiminnan seuranta ja raportointi on vastuutettu kunnan toimielimille ja viranhaltijoille. Toimintakertomuksessa on lisäksi tehtävä selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa.

Toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta. Kehitysarvion tulee tuoda esiin sellaiset seikat, joiden perusteella arvioidaan tulevaisuudennäkymien poikkeavan aiemmasta kehityssuunnasta. Kertomuksessa on myös annettava selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.

Rautavaaran kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhtiöt:

- Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalo (kunnan omistusosuus 70,14 %)
- Rautavaaran Vuokratalot Oy (kunnan omistusosuus 100 %)

Tytäryhtiöille, kaikille kunnan edustajille ja tytäryhtiöiden hallituksille asetettiin seuraavat valtuustotason tavoitteet:

1. Konserniyhteisöjen on tuettava kuntastrategian ja kunnan talousarvion toteuttamista. Tavoite on toteutunut. Kunta on ollut mukana kummankin tytäryhtiön toiminnassa ja vaikuttanut sen toimintaa edustajiensa ja annetun omistajaohjauksen kautta.

2. Tulostavoitteena kummallakin tytäryhtiöllä on omakustannusperiaate. Omakustannusperiaate tarkoittaa, että yhtiöiden tulee tuotoillaan kattaa menonsa. Mahdollisista poikkeamista tulee erikseen sopia kunnan kanssa ja hinnoittelun tulee vastata yleistä kustannuskehitystä.

Tilinpäätöksen mukainen tulos Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalon osalta oli vuonna 2024, -247 323,63 euroa (vuonna 2023, -262 227,70 €) ja Rautavaaran Vuokratalot Oy:n osalta vuonna 2024, 25,68 euroa (vuonna 2023 44,12 €). Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalon kirjanpidossa poistot ovat merkittävän suuret ja tekevät tuloksen tappiolliseksi. Rautavaaran Vuokratalot Oy on annetun omistajaohjauksen mukaisesti korottanut vuokrataksat omakustannustasolle.

3. Yhtiöiden tulee toteuttaa välttämättömät peruskorjaukset ja vuosikorjaukset ja turvata siten omistamiensa kiinteistöjen kunto sekä haettava ulkopuolista rahoitusta. Välttämättömät peruskorjaukset on tehty. Kuntaan on laadittu vuonna 2024 kiinteistöstrategia vuosille 2024–2034.

4. Yhtiöiden tulee raportoida kunnalle hyväksytyjen konserniohjeiden mukaisesti. Yhtiöiden raportointi kunnalle on parantunut ja vuoropuhelu asioiden hoitamiseksi on kehittynyt. Konsernin johdon tulee pystyä seuraamaan yhtiöiden toiminnan ja talouden tilannetta etukäteen. Määrätietoiselle omistajaohjauspolitiikalle on havaittu olevan tarvetta ja tätä kehitetään entisestään.

5. Yhtiöiden tulee laatia tilinpäätöksensä siten, että kuntakonsernin tilinpäätökseen voidaan ottaa tytäryhtiöiden tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase. Tavoite on toteutunut.

6. Yhtiöillä tulee olla riittävät ohjeistukset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tavoite on toteutunut osittain. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on laadittu. Kunnan hankintaohje on myös tytäryhtiöitä ohjaava.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toimintatuotot	3 167 366	3 123 822
Toimintakulut	-7 718 632	-7 807 428
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	0
Toimintakate	-4 551 266	-4 683 606
Verotulot	3 539 103	3 723 807
Valtionosuudet	2 269 033	1 645 774
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	80 967	67 432
Muut rahoitustuotot	407 229	352 205
Korkokulut	-145 272	-150 033
Muut rahoituskulut	-2 226	-118 517
Vuosikate	1 597 568	837 062
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-875 602	-1 082 315
Arvonalentumiset	-85	
Satunnaiset erät	555	5 822
Tilikauden tulos	492 068	-239 431
Tilinpäätössiirrot	1 281	226
Tilikauden verot	-1 346	-176
Laskennalliset verot		0
Vähemmistöosuudet	73 659	78 301
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	796 030	-161 080

Konsernituloslaskelman tunnusluvut:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	41,0	40,0
Vuosikate/Poistot, %	144,4	77,3
Vuosikate, euroa/asukas	1 130	587
Asukasmäärä	1 414	1 425

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$ Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulo-rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään seuraavaa tunnuslukua:

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvon alentumiset})$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitiilinpäätökseen yhdistettävien yhteisöjen ja säätöiden vuotuista investointitasoa. Tulo-rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit.

Vuosikatteen ja poistojen suhde on yksi kuntalain 118 §:n mukaisista kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa käytettävistä tunnusluvuista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 % kaksi tilikautta peräkkäin yhdessä muiden laissa määritettyjen kriteerien kanssa.

Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulo-rahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 597 568	837 062
Satunnaiset erät	555	5 822
Tulo-rahoituksen korjauserät	-273 771	162 961
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-493 032	-532 279
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 581	42 696
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	515	91 393
Toiminnan ja investointien rahavirta	839 416	607 655

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset
Antolainasaamisten lisäykset

Antolainasaamisten vähennykset	13 119	201
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	47 840
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-574 969	-1 022 512
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-17 940
Oman pääoman muutokset	-847	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 094	6 428
Vaihto-omaisuuden muutos	2 605	-2 324
Saamisten muutokset	245 079	776 879
Korottomien velkojen muutokset	-85 144	-654 100
Rahoituksen rahavirta	-402 251	-865 528
Rahavarojen muutos	437 165	-257 873
 Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 576 699	3 139 504
Rahavarat 1.1.	3 139 534	3 397 377
	437 165	-257 873

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta (1000 €)	6900	5787
Investointien tulorahoitus, %	329	171
Laskennallinen lainanhoitokate	2	1
Kassan riittävyys	146	119

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja rahavarojen lisäämiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia rahavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo- ja rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jataan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. (2019)

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Konsernitilinpäätöksen laskennallista lainanhoitokatetta käytetään yhtenä tunnuslukuna kuntalain 118 §:n mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa. Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

Kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000				
	€	1 000		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	16 779	149	OMA PÄÄOMA	15 717	14 889
Aineettomat hyödykkeet	93	101	Peruspääoma	7 499	7 499
Aineettomat oikeudet	23	41	Arvonkorotusrahasto	6	6
Muut pitkävaikutteiset menot	41	57	Muut omat rahastot	434	434
Ennakkomaksut	29	3			
Aineelliset hyödykkeet	16 356	707	Edellisten tilikausien ylijäämä	6981	7 111
Maa- ja vesialueet	3 027	3 027	Tilikauden yli-/alijäämä	796	-161
Rakennukset	11 559	899			
Kiinteät rak. ja laitteet	1 445	1 601	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	73
Koneet ja kalusto	167	110			
Muut aineelliset hyödykkeet	9	0	PAKOLLISET VARAUKSET	257	529
Ennakkomaksut ja kesken-			Muut pakolliset varaukset	257	529
eräiset hankinnat	149	70			
Sijoitukset	330	341	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	104	117
Osakkuusyhtiöosuudet	0	0			

Muut osakkeet ja osuudet	234	235			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1	1			
Muut lainasaamiset	13	26	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	82	80	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	5 375	5 954
			Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	49	59	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	586	583
			Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 224	1 246
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	16	19	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 263	23 391
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	1 986	2 121	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Lyhytaikaiset saamiset	856	904			
			Omavaraisuusaste, %	67,6	64,0
Rahoitusarvopaperit	77	60	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	80	91,3
			Kertynyt ylijäämä, 1000 €	7779	6950
Rahat ja pankkisaamiset	3 500	3 079	Kertynyt ylijäämä, €/asukas	5500	4877
			Konsernin lainat, €/asukas	4215	4586
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 263	23 391	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	5961	6536
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	6261	6690
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas.	4428	4695
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	13	26
			Kunnan asukasmäärä	1414	1425

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osa kunnan varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Välitettävät varat voivat heikentää omavaraisuusastetta. Omavaraisuusastetta voidaan arvioida seuraavien viitteellisten ohjearvojen perusteella: erinomainen yli 70 %, hyvä 50–69 %, tyydyttävä 30–49 %, heikko alle 30 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun

arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa konsernin asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Kuntayhtymän konsernissa asukaskohtaista tunnuslukua ei esitetä.

Konsernin lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin vieraan pääoman erät Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat julkisyhteisöiltä ja Lainat muilta luotonantajilta.

Konsernin lainat, euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernissa ei asukaskohtaista lainamäärää esitetä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen

Talousarvion toteutuminen

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntal 110.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, ovatko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (Kuntal 110.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (Kuntal 110.4 §). Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan vähintään sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan talousarvion toteutumisvertailuosassa (Kuntal 113, 115 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (Kuntal 121.2 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä. Euromääräisen poikkeaman lisäksi poikkeama voidaan esittää suhteellisenä osuutena.

Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Kunnanhallitus

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2024

Hallintopalveluiden tehtävänä on ohjata, yhteensovittaa ja tukea kuntakonsernin toimintaa. Hallintopalveluiden toimintaa johti ja toiminnasta vastasi varsinainen viranhaltijan perhevapaaan sijaisena vs. hallintojohtaja. Hallintopalveluihin sisältyy kunnanhallituksen tulosalue.

Vuonna 2024 järjestettiin sekä presidentinvaalit että europarlamenttivaalit. Rautavaaran kunnassa äänioikeutettuja oli europarlamenttivaaleissa 1239, joista äänioikeuttaan käytti 398 henkilöä (kunnan äänestysprosentti 31,1 % ja koko maan 40,4 %). Rautavaaran kunnassa äänioikeutettuja oli presidentinvaaleissa 1243, joista äänioikeuttaan käytti 1. kierroksella 815 (kunnan äänestysprosentti 65,6 % ja koko maan 71,8 %) ja 2. kierroksella 739 (kunnan äänestysprosentti 59,5 % ja koko maan 66,8 %).

Rautavaaralla valmistauduttiin TE-palveluiden siirtymiseen Kuopion työllisyysalueelle vuoden 2025 alusta lukien. Kunta osoitti toimistotilan työllisyysalueen asiantuntijoille asiakaskäyntejä ja -tapaamisia varten. Viestintää muutoksista tehtiin yhdessä työllisyysalueen kanssa.

ICT-ympäristöä kehitettiin yhdessä kunnan ict-palveluntuottaja Savon ICT-palvelut Oy:n kanssa. Tulostinympäristö uudistettiin ja käyttöön otettiin turvatulostus.

Henkilöstökuluihin varattuja määrärahoja jäi käyttämättä huomattava määrä. Tämä johtuu muun muassa asiakirjahallinnon suunnittelijan sekä henkilöstösihteerin irtisanoutumisesta. Asiakirjahallinnon suunnittelijan viran palkkarahoja säästyi noin puolen vuoden ajalta. Samaten henkilöstösihteerin määrärahoja säästyi. Lisäksi lomapalkkavelka pieneni edellisestä vuodesta. Nämä seikat yhdessä säästivät hallinnon henkilöstökuluja noin 55 000 euroa.

Myös määrärahalisäykset ict-palveluihin ja työterveyshuollon palveluihin vaikuttivat siihen, kuinka paljon kunnanhallituksen tulosalue alitti sille varatun määrärahan. Määrärahalisäykset olivat suuremmat kuin mitä tarve olisi ollut (esimerkiksi ict-palveluihin varatuista määrärahoista jäi käyttämättä 12 000 euroa) ja työterveyshuollon tuloa paransi arvioitua suuremmat toimintatuotot, mikä paransi kokonaistulosta.

Talousarvion alituksen suuruuteen vaikutti muun muassa vuoden 2024 aikana tehty talousarviomuutos sekä liian suuret varaukset viranhaltijoiden ja työntekijöiden palkkamäärärahoihin. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden kuukausipalkkoihin varatut määrarahat alittuivat, koska .. ylimitoitetut (n. 50 000 euroa liian suuri varaus). Lisäksi talousarviomuutoksella kasvatettiin ict-palveluihin ja työterveyshuollon palveluihin varattua määrärahaa, ja ict-palveluiden osalta pienempi määrärahalisäys olisi ollut riittävä.

Hallintopalveluiden tulosalue kunnanhallitus alitti sille varatun määrärahan 75 942,71 eurolla.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto on osa hallintopalveluita, jonka toiminnasta vastaa hallintojohtaja. Hallintojohtaja toimii muun muassa kunta- ja hyvinvointialueyönantajien (KT) yhteyshenkilönä, henkilöstöasioiden viestijänä yhdessä henkilöstösihteerin kanssa ja palkkaukseen liittyvien asioiden vastuuhenkilönä. Henkilöstösihteerin suunnittelee ja toteuttaa toimintaa henkilöstöhallinnossa. Henkilöstöön ja henkilöstöpolitiikkaan liittyvät asiat ratkaisevat pääasiassa joko kunnanhallitus tai hallintojohtaja toimivaltuuksiensa mukaisesti.

Kunnassa toimii lakisäätöisenä yhteistoimintaelimenä yhteistyökomitea, joka myös käsittelee henkilöstöön liittyviä asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa.

Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2024 oli 57 henkilöä, vuoden alussa 50 henkilöä. Vuoden 2024 aikana vakinaisesta tehtävästä erosi 3 henkilöä (2 työsuhteista ja 1 virkasuhteista). Uusia työsuhteita alkoi 7 kpl ja uusia virkasuhteita 4 kpl.

Rautavaaran kunnan neuvonnassa sijaitsevassa Kelan yhteispalvelupisteessä valmisteltiin käyttöön otettavaksi Kelan etäpalvelupiste, jossa asiakkaat voivat ottaa etäyhteyden Kelan asiakaspalvelijaan. Muut tarjottavat palvelut (Kelan avustava asiakaspalvelu, yleinen neuvonta, Kelan lomakkeet ja apua niiden täyttämiseen) säilyivät ennallaan. Palvelupisteen asiakaskäynnit on kirjattu Kelan omaan Asti-järjestelmään. Vuoden 2024 aikana asiakaskäyntejä oli yhteensä 120 kpl (vuonna 2023 151 kpl). Käyntien määrässä on edelleen havaittavissa laskua.

Henkilöstön työhyvinvointikartoitus toteutettiin ajalla 1.10.-31.10.2024 hyödyntäen Kevan kyselypalvelua. Työhyvinvointikyselyn vastausprosentiksi muodostui 58,2 % (vuonna 2023 67,2 %). Työhyvinvointiprosentiksi muodostui 84 % (vuonna 2023 86,3 %). Työhyvinvointikartoituksessa kysyttiin suosittelisiko työntekijä työpaikkaa tuttavalleen, johon 95 % vastasi kyllä (vuonna 2023 98 %).

Henkilöstöopas otettiin käyttöön (korvasi "Perehdytys uudelle työntekijälle" -asiakirjan).

Työpaikkaliikunnan kestoa kasvatettiin 45 minuutista 60 minuuttiin viikossa. Lisäksi henkilöstölle tarjottiin vaihtoehtoisena valita ePassiin enemmän saldoa työpaikkaliikunnan sijaan (ePassi 275 €/vuosi eikä työpaikkaliikuntaoikeutta tai ePassi 200 € ja lisäksi työpaikkaliikuntaoikeus).

Pitkään työssä olleille päätettiin tarjota palkallisia vapaapäiviä riippuen työssäoloajan pituudesta (10 vuoden palvelusta 1 palkallinen vapaapäivä, 20 vuoden palvelusta 2 palkallista vapaapäivää, 30 vuoden palvelusta 3 palkallista vapaapäivää, 40 vuoden palvelusta 4 palkallista vapaapäivää).

Kunnassa otettuun käyttöön työsuhdeasuntoetu. Kunnan tyhjänä olevia vuokra-asuntoja päätettiin tarjota kunnan henkilöstölle, sillä edellytyksellä, että asunnoissa asuvien henkilöiden kotipaikka on Rautavaara.

Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuksia vuonna 2024 oli kokonaisuudessaan 25 päivää (vuonna 2023 85 päivää), joista koulutuskorvaukseen oikeuttavia oli 12 (vuonna 2023 45 päivää). Koulutuskorvausta haettiin Työllisyysrahastolta.

Valmiiksi saatiin TVA ja TSA arviointijärjestelmät sekä ohjeistus henkilöstön koulutuksiin ja henkilöstön huomioimiseen.

Vuonna 2024 jaettiin paikallista järjestelyerää 0,73 % ja lisäksi kehittämisohjelmaerää riippuen sovellettavasta työehtosopimuksesta 0,60–1,00 %. Järjestelyeräneuvottelussa suuremmat kohdennukset tehtiin KVTESin osalta toimistotyöntekijöille (toimisto- ja yleistyöaika tekeville) ja loput tasajakona tehtäväkohtaisiin palkkoihin kyseisen sopimusalan kesken, OVTESin osalta tva-järjestelmään, OVTESin osion G osalta kohdentui vain yhdelle työntekijälle tva:ssa oleviin lisiin, TSn osalta jaetaan tasajakona tehtäväkohtaisiin palkkoihin kyseisen sopimusalan kesken sekä TTESn osalta kohdentui vain yhdelle työntekijälle perustuntipalkkaan.

Työsuojelu

Työsuojeluhenkilöstö on kokoontunut säännöllisesti käsittelemään ajankohtaisia asioita, lisäksi he ovat tehneet työsuojelua tutuksi mm. säännöllisillä intra julkaisuilla.

Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitettiin huomiota järjestämällä yhteisiä tyhy- tapahtumia sekä virastotalolle avattiin taukoliikuntahuone.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma päivitettiin vuosille 2025–2027. Työterveyshuolto sopimukseen lisättiin mielenhuolipalvelut, lyhytterapia sekä ravitsemusterapeuttin palvelut. Työpaikkaselvityksiä tehtiin kierron mukaisesti.

Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2024 olivat kokonaisuutena 65 020 euroa (vuonna 2023 40 878 euroa), kustannukset, joista haettiin kela korvausta, olivat 56 216 euroa. Arvioitu korvaus kustannuksista on 25 323 euroa. Työterveyshuollon kustannukset nousivat vuodesta 2023 24 142 euroa eli 59 %.

Vuonna 2024 sairauspoissaolot nousivat vuodesta 2023. Keskimääräinen sairauspoissaolopäivä yhtä henkilötyövuotta kohden (kalenteripäivä) kunta-alalla on 15,5 (vuoden 2023 tilasto). Rautavaaralla sairauspoissaoloja oli vuonna 2024 yhteensä 1215 päivää eli 19,1 päivää/henkilövuosi (vuonna 2023 13,2pv/hvt. Vastaavasti pidempien sairauspoissaolojen määrä on noussut huomattavasti. 4–29 pv 425 pv (v. 2023 358 pv), 30–60 pv 384 pv (v. 2023 157 pv), 61–90 pv 332 pv (v. 2023 157 pv). Myös palkattomien sairauspoissaolojen määrä on kasvanut vuoden 2024 aikana. Vuonna 2024 221 pv ja vuonna 2023 59 pv.

Työsuojelun toimintaohjelmaan tehtiin vuosittainen päivitys ja se käsiteltiin vuoden 2024 ensimmäisessä kokouksessa.

Hallintopalveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteutuminen
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Luontomatkailun kehittämistä tuetaan viestinnällisin keinoin	Toimenpide 1: Luontomatkailusta viestitään vaikuttavasti	Mittari 1: Viestinnän vaikuttavuus	Tavoite toteutui. Sosiaalisessa mediassa on viestitty aktiivisesti. Eri mainoskampanjoista voidaan nähdä mm. raporteista mainosten levikki, mainoksen nähneiden ihmisten määrä, mainosten kautta kunnan sivustolle ohjautuneiden ihmisten määrä. Analytics-lisäosa kertoo kävijämäärät sivukohtaisesti. Somekampanjoista tehty someraportit, joissa eritelty mainosajat, näyttökerrat, hinta, klikkaukset yms. Someviestinnän kommentit luetaan ja niihin vastataan. Somen lisäksi on ollut myös muuta viestintää. Vaikuttavuutta arvioitu tapahtumiin osallistuneiden määrällä, matkailuinfossa käyneiden määrällä, esitejulkaisujen menekillä, suullisella palautteella.
Paikkakunnalla käyvien viiptymän pidentäminen			
Tavoite 1: Työntekijöiden tilapäismajoituksen markkinointi	Toimenpide 1: Työntekijöiden tilapäismajoitusta markkinoidaan	Mittari 1: Yöpymiset tilapäismajoituksessa per vuosi	Tavoite toteutui. Tilapäismajoitusta on markkinoitu aina rekryjen yhteydessä. Vuonna 2024 oli tilapäismajoituksessa yöpyisiä yht. 99, joista kunnan työntekijöillä 2.

Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: Paikallisten yritysten näkyväksi tekeminen viestinnällisin keinoin	Toimenpide 1: Paikallisista yrityksistä viestittää vaikuttavasti	Mittari 1: Viestinnän vaikuttavuus	Tavoite toteutui jossain määrin. Rautavaaralla toimivien yritysten hakemistoa ylläpidetty kunnan sivuilla. Yrityksillä on mahdollisuus ilmoittaa avoimista työpaikoista kuntaan, jolloin kunta tekee yhteisjulkaisun avoimista työpaikoista ja markkinoi sitä somessa. Viestintä toki voisi olla suunnitellumpaa ja aktiivisempaa.
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen	Toimenpide 1: Kuntakyselyn järjestäminen	Mittari 1: Kysely järjestetty kyllä/ei	Tavoite toteutui osittain. Kuntalaiskysely valmisteltiin vuonna 2024, mutta kyselyyn vastaaminen on järjestetty vasta vuoden 2025 puolella.
Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä			
Tavoite 1: Kunnan yhdistysavustusten kehittäminen.	Toimenpide 1: Avustusten aikataulun muuttaminen alkuvuoteen.	Mittari 1: Yhdistysavustusten aikataulu muutettu alkuvuoteen kyllä/ei	Tavoite toteutui osittain. Yhdistysavustukset olivat haettavissa huhtikuussa 2024.
Tavoite 2: Yhteistyön lisääminen	Toimenpide 2: Yhteisen teemapäivän järjestäminen	Mittari 2: Yhteinen teemapäivä järjestetty kyllä/ei	Yhteistä teemapäivää ei järjestetty.

Kunta on hyvä paikka tehdä töitä			
Tavoite 1: Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen	Toimenpide 1: Tyhy-toiminnan järjestäminen. Toimenpide 2: Palvelualueiden yhteisen työpaikkaliikuntahetken järjestäminen Toimenpide 3: Palvelualueiden yhteisen tapahtuman järjestäminen	Mittari 1: Tyhy-toimintaa järjestetty kyllä/ei Mittari 2: Yhteinen työpaikkaliikuntahetki järjestetty kyllä/ei Mittari 3: Palvelualueiden yhteinen tapahtuma järjestetty kyllä/ei	Tavoite 1 toteutui. Huhtikuussa järjestettiin yhteinen pilkkipäivä. Yhteinen suunnistustapahtuma järjestettiin marraskuussa. Toimenpiteen 3 mukaista muuta yhteistä tapahtumaa ei tehty.
Tavoite 2: Sujuvat digitaaliset toiminnot	Toimenpide 1: Digitaalisten toimintojen ajantasaistaminen Toimenpide 2: Henkilöstöllä käytössään ajantasaiset työvälineet	Mittari 1: Digitaalisia toimintoja ajantasaistettu kyllä/ei Mittari 2: Henkilöstöllä käytössään ajantasaiset työvälineet kyllä/ei	Tavoite 2 toteutui. Esimerkiksi turvatulostus on otettu käyttöön. Työntekijöillä on käytössään ajantasaiset työvälineet.
Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Laadukkaat kilpailutukset	Toimenpide 1: Kilpailutusosaamisen edistäminen	Mittari 1: Osallistuminen kilpailutuskoulutuksiin	Tavoite toteutui. Kukin on oman tarpeen mukaisesti osallistunut koulutuksiin.

Kunnanhallituksen toteuma ja tunnusluvut

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Toimintamenot	906 621	904 656	954 656	900 373	-48 035	-5 %	1 %
Toimintatulot	61 708	33 800	33 800	92 944	27 908	83 %	-34 %
Netto	844 913	870 856	920 856	807 429	-75 943	-8 %	5 %

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Sisäiset menot	259 550	211 279	211 279	288 474	48 271	23 %	-10 %
Sisäiset tulot	440 455	234 963	234 963	319 986	205 492	87 %	38 %
Netto	-180 905	-23 684	-23 684	-31 512	-157 221	664 %	474 %
Poistot	28341	23581	23581	29572			

Tunnusluvut netto

kunnanhallitus	2022	2023	2024
kunnanhallitus €/asukas	562	567	597

Elinkeinopalvelut

Vastuuhenkilö: elinkeinopäällikkö

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2024

Rautavaaran kunnan elinkeinopalveluiden tehtävänä on paikallisen elinkeinoelämän tukeminen, uusien yritysten houkutteleminen alueelle sekä yritysneuvonnan ja työllisyyspalveluiden kehittäminen. Vuonna 2024 elinkeinopalveluiden toiminta jatkui tiiviissä yhteistyössä paikallisten yritysten, yrittäjien yhdistysten ja alueellisten kehittämistahojen kanssa. Toiminnan painopisteinä olivat erityisesti luontomatkailun kehittäminen, työllisyyden edistäminen sekä elinkeinojen toimintaympäristön parantaminen. Kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti vuonna 2024 panostettiin myös alueen matkailupalveluiden laajentamiseen ja tunnettuuden lisäämiseen.

Vuoden aikana toteutettiin laaja-alaisia elinkeinotoimintaa tukevia toimenpiteitä, joihin kuului muun muassa yrityskäyntien ja neuvontapalveluiden tarjoaminen paikallisille yrityksille sekä uusien yrittäjien tukeminen. Erityistä huomiota kiinnitettiin myös matkailuelinkeinon kehittämiseen, jossa Tiilikajärven kansallispuiston laajennus tarjosi uusia mahdollisuuksia matkailun kasvuksi. Matkailupalveluiden markkinointia tehostettiin osallistamalla alan messuille sekä rakentamalla alkua kohdennetulle digimarkkinoinnille kansainvälisille markkinoille.

Budjetin toimintakulut alitettiin.

Kuntamarkkinointi

Kuntamarkkinoinnin tavoitteena on vahvistaa Rautavaaran houkuttelevuutta asuin-, yrittäjäys- ja matkailuympäristönä. Vuonna 2024 toteutettiin laaja-alaisia markkinointitoimia, joilla pyrittiin kasvattamaan kunnan näkyvyyttä ja vetovoimaa monipuolisesti eri kanavissa ja tapahtumissa.

Digitaalinen markkinointi oli keskeinen osa Rautavaaran kuntamarkkinointia. Maksullista digimarkkinointia toteutettiin Googlen hakusanamarkkinoinnin sekä sosiaalisen median kanavien kautta. Tavoitteena oli lisätä alueen tunnettua ja houkutella niin matkailijoita kuin uusia asukkaita ja yrittäjiä. Oman Visit Rautavaara -sivuston kehittämistä jatkettiin aktiivisesti, ja vuoden aikana rakennettiin uusi englanninkielinen osio, joka julkaistaan tammikuussa 2025. Uudistuksen tavoitteena on palvella kansainvälisiä matkailijoita entistä paremmin ja lisätä alueen vetovoimaa erityisesti ulkomaisten matkailijoiden keskuudessa. Lisäksi matkailumarkkinointia vahvistettiin olemalla mukana lisalmi ja tienoot- sekä Kuopio-Tahko-yhteismarkkinointikanavissa. Näiden yhteistyökanavien kautta Rautavaara sai laajempaa näkyvyyttä, mikä tukee alueen elinvoiman ja matkailun kehittymistä.

Vuonna 2024 Nature's Best -hankkeessa toteutettiin useita sosiaalisen median kampanjoita, jotka kohdistettiin vuoden eri sesonkeihin. Talvikampanja ajoittui 22.1.–10.3., kesäkampanja 4.6.–30.6. ja syksyn kampanja 1.7.–25.8. Kampanjoiden tavoitteena oli lisätä alueen matkailijoiden määrää ja tuoda esiin Rautavaaran vahvuuksia eri vuodenaikoina. Kampanjoissa korostettiin muun muassa luontokohteita, aktiviteetteja sekä alueen tapahtumia. Sosiaalisen median markkinointi toteutettiin pääasiassa Facebookin ja Instagramin kautta, ja kampanjoiden sisällöt suunniteltiin vastaamaan kunkin sesongin erityispiirteitä. Kampanjoiden avulla tavoiteltiin laajempaa yleisöä ja herätettiin kiinnostusta Rautavaaran monipuolisia matkailumahdollisuuksia kohtaan.

Paikallisen matkailuneuvonnan saavutettavuutta parannettiin sijoittamalla Visit Rautavaara -esiteteline kunnantalolle. Telineeseen koottiin alueen yritysten ja palveluiden esitemateriaalia, mikä tarjosi matkailijoille ja asukkaille helposti saatavilla olevaa tietoa alueen tarjonnasta. Lisäksi torin jäätelökioski toimi kesäaikaan matkailuneuvontapisteinä yhteistyössä Savosteen kanssa. Tämä palvelu tuki erityisesti kesämatkailijoiden tarpeita ja lisäsi matkailuneuvonnan saavutettavuutta kunnan ydinkeskustassa. Kioskin kautta jaettiin tietoa alueen tapahtumista, nähtävyyksistä ja palveluista, mikä auttoi matkailijoita suunnittelemaan vierailujaan Rautavaaralla.

Tapahtumamarkkinoinnilla oli keskeinen rooli Rautavaaran näkyvyyden ja vetovoiman parantamisessa. Kunta oli esillä useissa tapahtumissa, kuten Keleka-ajot 2024, Rautavaarapäivät, Venetsialaiset ja Suomen luonnonpäivän tapahtuma Metsäkartanolla. Näissä tapahtumissa Rautavaara esittäytyi aktiivisesti ja tarjosi vierailijoille tietoa alueen palveluista, matkailukohteista ja asumismahdollisuuksista. Kuopiossa järjestetyillä Erätaikamessuilla Visit Rautavaara -pisteellä vieraili arviolta 1500–2000 henkilöä, mikä kertoo alueen kasvavasta kiinnostuksesta. Tapahtuman aikana jaettiin myös uusi Visit Rautavaara -esite, joka osoittautui suosituksi messuvieraiden keskuudessa. Messut tarjosivat myös mahdollisuuden suoralle vuorovaikutukselle potentiaalisten matkailijoiden kanssa ja lisäsivät Rautavaaran tunnettua laajemmalla alueella.

Digitaalisen markkinoinnin osalta jatkettiin myös Googlen hakusanamarkkinointia vuoden 2023 tapaan. Tämä markkinointimuoto osoittautui tehokkaaksi keinoksi tavoittaa erityisesti matkailusta ja asumisesta kiinnostuneita kohderyhmiä. Lisäksi elinkeinopalvelut ja Nature's Best -hanke osallistuivat yhteismarkkinoinnin pop-up-pisteisiin eri tapahtumissa. Näitä tapahtumia olivat muun muassa Keleka-ajot, Rautavaarapäivät, Venetsialaiset ja Suomen luonnonpäivän tapahtuma Metsäkartanolla. Pop-up-pisteet lisäsivät näkyvyyttä ja mahdollistivat suoran kontaktin tapahtumavieraisiin.

Tonttimarkkinointiin panostettiin vahvasti yhteistyössä UPM:n ja Metsähallituksen kanssa. Tuloksena syntyi sähköinen tonttiesite, joka julkaistiin Rautavaara.fi-sivustolla alkuvuodesta 2024. Esitteen tarkoituksena oli parantaa tonttitarjonnan esille tuomista ja helpottaa uusien asukkaiden ja yrittäjien tavoittamista. Sähköinen esite mahdollistaa joustavan ja laajan jakelun, ja se tavoittaa tehokkaasti

myös alueen ulkopuoliset kiinnostuneet. Tonttiesite on osa laajempaa strategiaa, jolla pyritään lisäämään Rautavaaran houkuttelevuutta asuinpaikkana.

Yhteistyötä Radio Savon Aaltojen kanssa jatkettiin, ja Rautavaara oli esillä muun muassa Kelekka-ajot 2024-tapahtuman ja Rautavaaran 150-vuotisjuhlavuoden tapahtumien yhteydessä. Radiomainonta tuki muuta markkinointia ja lisäsi alueen tunnettua erityisesti lähialueilla. Radiokampanjat suunniteltiin kohdennetusti tukemaan tapahtumamarkkinointia ja houkuttelemaan alueelle lisää kävijöitä.

Kuntamarkkinointiin sisältyi myös aktiivinen osallistuminen tapahtumiin, joissa esiteltiin Rautavaaraa asuinpaikkana ja matkailukohteena. Tapahtumissa jaettiin materiaaleja ja esitteitä, jotka kertoivat Rautavaaran monipuolisista mahdollisuuksista. Erityisesti panostettiin siihen, että markkinointiviestintä oli houkuttelevaa, ajankohtaista ja Rautavaaran arvojen mukaista.

Vuoden 2024 markkinointitoimet toteutettiin strategisesti, ja niiden tavoitteena oli lisätä Rautavaaran tunnettua ja houkuttelevuutta pitkäjänteisesti. Näillä toimenpiteillä Rautavaara pyrkii vahvistamaan asemaansa vetovoimaisena asuin- ja matkailualueena, joka tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia niin asukkaille, yrittäjille kuin matkailijoille.

Pysyttiin budjetissa.

Työllisyyspalvelut

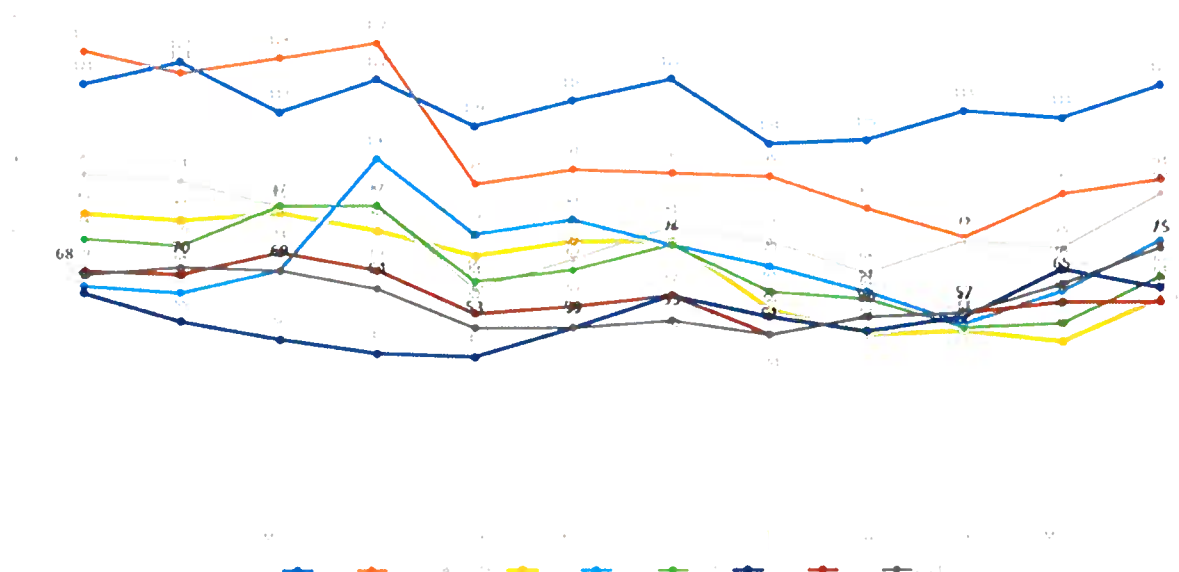
Vuonna 2024 työttömyysaste oli 14,5 %, joka on korkeampi kuin 2023 (13,2 %). Työttömien määrän nousun taustalla on palvelussa olevien määrän väheneminen. Palveluissa olevat eivät näy tilastoissa työttömänä ja nyt kun palveluissa olevia on vähemmän, työttömyysluvut ovat korkeammat. Työttömien työnhakijoiden määrä on kuitenkin pysynyt viime vuodet varsin vakiona ottaen huomioon kausiluonteisen vaihtelun. Pitkäaikaistyöttömyys on pysynyt varsin maltillisella tasolla.

Työllisyyspalveluiden osalta talous toteutui suunnitelman mukaisesti, eikä merkittäviä ylityksiä tai alituksia ilmennyt. Kotouttamispalveluiden siirto Ylä-Savon maahanmuuttopalveluihin toi säästöjä erityisesti hallinnollisten kulujen osalta. Rautavaaran kunnan hallinnoiva Työtä ja hyvinvointia Koillis-Savossa hankkeen myötä työttömille tarjottiin tiiviimpää yksilöllistä asiakasohjausta. Tämän hankkeen tuloksena työ -ja toimintakyvyn selvittelyjen avulla työttömiä on ohjautunut tarkoituksenmukaisiin palveluihin ja etuuksien piiriin. Osalla, joilla työkykyä ei ole ollut jäljellä, ovat saaneet työkyvyttömyyseläkkeen.

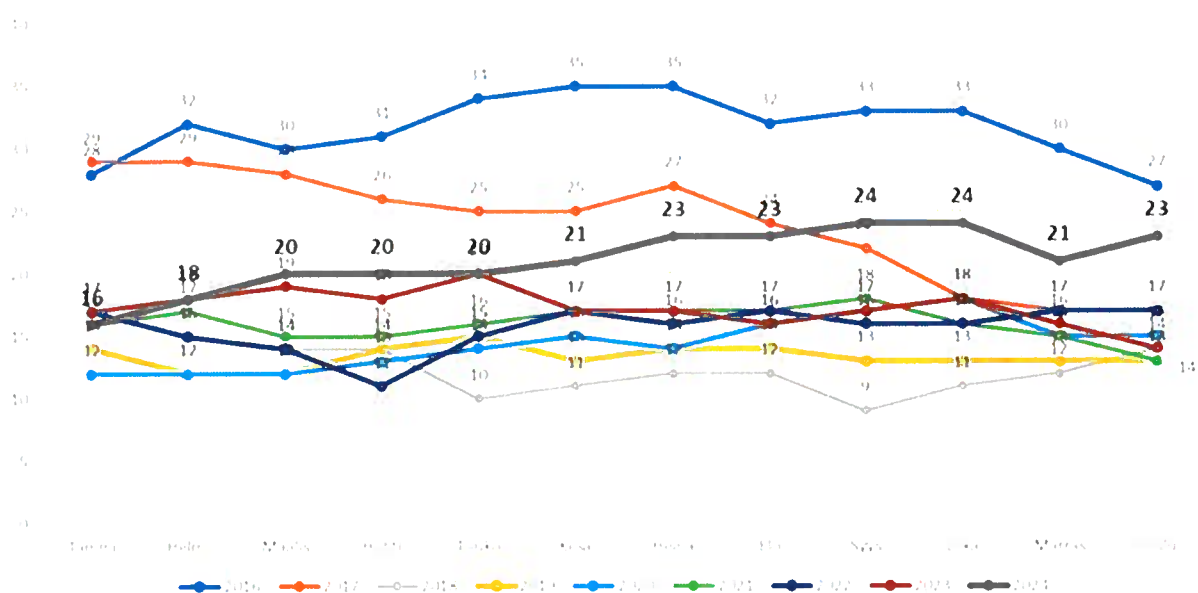
Työllisyyspalveluissa panostettiin erityisesti pitkittyneesti työttöminä olevien henkilöiden aktivointiin sekä nuorten työllisyyden edistämiseen. Työttömien työnhakijoiden terveystarkastukset, työ -ja toimintakyvyn selvitykset, palveluohjaus, työpaikkojen, työkokeilupaiikkojen, kuntouttavan työtoiminnan sekä koulutuspaikkojen koordinointi ja etsiminen kuuluivat työkoordinaattorin työnkuvaan. Yhteistyötä tehtiin tiiviisti TE-palveluiden, hyvinvointialueen, yhdistysten ja yritysten kanssa. Työnantajille suunnattuja rekrytointitilaisuuksia hyödynnettiin myös uusien työpaikkojen luomisessa ja paikallisten yritysten tarpeiden kartoittamisessa.

Pysyttiin budjetissa

Työttömät työnhakijat v. 2016 - 2024, Rautavaara

Pitkäaikaistyöttömät v. 2016 - 2024, Rautavaara

Kotouttaminen

Rautavaaran kunnan asukasluku oli vuoden 2023 lopussa 1424 henkilöä, josta ulkomaan kansalaisten osuus oli 1,1 % (Tilastokeskus). Maahanmuuttajista suurimmat kohderyhmät vuonna 2024 olivat tilapäistä suojelua saavat ukrainalaiset sekä opiskeluperusteisesti maassa olevat lukion opiskelijat.

Heidän lisäksi Rautavaaralla oli muutamia työperusteisesti maassa olevia, ja vähäisessä määrin myös muita maahanmuuttajia.

Rautavaaralle tuli seitsemän uutta kansainvälistä lukio-opiskelijaa syksyllä 2024. Vuoden 2024 lopussa Rautavaaralla oli kymmenen tilapäistä suojelua saavaa ukrainalaista, joista kunta sai laskennallista korvausta, sekä kymmenen kansainvälistä lukio-opiskelijaa. Rautavaaralla kotouttamispalvelut kuuluivat vuonna 2024 elinkeinon palvelualueelle. Kuntaan palkattiin 20.5.2024 hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori (kotouttaminen 0.5 htv). Siitä lähtien kotouttamisen palvelukokonaisuutta koordinoi hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori, joka toimi paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti kotouttamisen yhdyshenkilönä.

Rautavaaran kunnassa hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori vastasi kotoutumista edistävän ohjauksen ja neuvonnan tarjoamisesta maahanmuuttajille riippumatta heidän maahanmuuton syistä tai Suomessa oleskelun kestosta. Ohjausta ja neuvontaa annettiin yksilöllisesti ajanvarauksella suomeksi ja englanniksi, ja se oli maksutonta. Maahanmuuttajat pystyivät ottamaan yhteyttä kotoutumiskoordinaattoriin esimerkiksi puhelimitse tai sähköpostitse ja sopia tapaamisajan saadakseen ohjausta omaan tilanteeseensa. Koordinaattorin yhteystiedot löytyivät sekä kunnan verkkosivuilta että kunnantalolta. Mikäli yhteistä kieltä ei ollut, kotoutumiskoordinaattori tilasi tarvittaessa asian hoitamiseksi tulkkauspalvelun (etätulkkaukset). Tapaamiset järjestettiin pääsääntöisesti toimistotyöaikana kunnan virastotalon toimipisteessä, jossa kotoutumiskoordinaattorin työhuone sijaitsee.

Koordinaattori myös ohjasi ja avusti maahanmuuttajan oikean toimivaltaisen viranomaisen tai palvelun piiriin. Tällaisia palveluita olivat esimerkiksi Kelan, työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen, vastaanottokeskusten, Digi- ja väestötietoviraston, poliisin ja Maahanmuuttoviraston palvelut. Käytännössä palvelun piiriin ohjaaminen tarkoitti esimerkiksi ajanvaraamista viranomaisen palvelupisteelle, soittoajan varaamista, neuvontaa virallisten lomakkeiden täytössä ja valmiiden lomakkeiden toimittamista viranomaistahoille. Julkisen liikenteen vähyyden tai puutteen vuoksi koordinaattori myös kyyditti kotoutumispolun alkuvaiheen maahanmuuttajia viranomaisten palveluihin toisille paikkakunnille (mm. DVV-asiointi Kajaanissa ja Kuopiossa, poliisin lupapalvelut Kuopiossa ja Iisalmissa, pankkipalvelut Nilsissä, Iisalmissa ja Kuopiossa) ja oli asiakkaiden toiveesta tapaamisissa mukana.

Henkilökohtaisia tapaamisia tai ajanvarauksia oli vuodessa toukokuun lopusta lähtien noin 1–2 kertaa viikossa ja kyyditsemisiä toiselle paikkakunnalle muihin palveluihin tai viranomaisasiointeihin keskimäärin noin 2–4 kertaa kuukaudessa. Suurin osa maahanmuuttajista otti yhteyttä ja kyseli neuvoja puhelimitse viestien kautta (WhatsApp), ja aina tarvittaessa varattiin yhteinen kasvokkainen aika.

Kunnan verkkosivuille on tehty vuonna 2024 maahanmuuttajille oma osionsa (suomeksi ja englanniksi), johon on laitettu myös hyödyllisiä linkkejä Suomeen kotoutumista varten. Hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori jakoi kotoutumisen alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontatilanteissa maahanmuuttajille tietoa kunnasta, harrastusmahdollisuuksista sekä kotoutumiseen liittyvistä viranomaisista. Englanninkieliset paperiset ja sähköiset tietoisut, jotka tehtiin vuoden 2024 aikana, jaettiin myös kunnan järjestämissä tilaisuuksissa maahanmuuttajille.

Maahanmuuttajille järjestettiin kaksi tapahtumaa vuoden aikana kotoutumisen vahvistamiseksi. "Tervetuloa Rautavaaralle" -iltatilaisuus maahanmuuttajille pidettiin 19.8. kunnantalonsalissa. Tilaisuudessa oli tarjolla pientä purtavaa ja juomaa, joka kustannettiin Pohjois-Savon ELY-keskuksen kumppanuusohjelman määrärahoista (200 €). Tilaisuuden ohjelmassa oli esityksiä kunnan hyvinvointipalveluista, vapaa-ajan aktiviteeteista sekä järjestö- ja seurakuntatoiminnan esittelyä. Mukana tapahtumassa olivat SPR Rautavaaran osasto, evankelisuterilainen seurakunta ja helluntaiseurakunta. Kunnantalonsalakerran kahviotilassa pidettiin 25.10. Red Cross Café -ystäväkahvila yhdessä SPR Rautavaaran osaston kanssa, jotta paikalliset ja maahanmuuttajat

voisivat kohdata rennossa tunnelmassa. SPR Rautavaaran osasto hoiti tarjoilun. Molempiin tapahtumiin osallistui noin parikymmentä henkilöä.

Vuonna 2024 Rautavaara kuului vielä Ylä-Savon yhteiseen kotouttamisohjelmaan. Laki kotoutumisen edistämisestä uudistui 1.1.2025. Hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori koosti Rautavaaran kunnan oman kotoutumisohjelman hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE-)työryhmälle loppuvuodesta. Uusi kotoutumisohjelma on kunnan maahanmuuttajille järjestämä alkuvaiheen palvelukokonaisuus, joka tuli voimaan 1.1.2025. Asiakirja kotoutumisohjelmasta lähetettiin ELY-keskukselle 5.12.2024.

Vuonna 2024 kotouttamispalvelut kehittyivät merkittävästi Rautavaaralla. Kuntaan palkattiin hyvinvointi- ja kotouttamiskoordinaattori, jonka tehtävänä on ollut tukea alueelle muuttaneiden maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Kotouttamispalveluiden uudelleenorganisointi ja Ylä-Savon maahanmuuttopalveluiden päättyminen vuoden lopussa vaikuttivat toiminnan järjestelyihin. Kunnassa asuu tällä hetkellä seitsemän ukrainalaista, joilla on kotikuntaoikeus. Lisäksi alueella on ulkomaalaisia opiskelijoita, joiden määrän tarkennus on vireillä. Uudelleenjärjestelyn myötä kotouttamispalveluiden tavoitteena on ollut tarjota entistä kohdennetumpaa tukea maahanmuuttajille sekä varmistaa, että palvelut vastaavat heidän tarpeitaan mahdollisimman tehokkaasti.

Vuoden 2024 aikana elinkeinopalveluissa tehtiin merkittäviä toiminnallisia muutoksia, joilla pyrittiin parantamaan palveluiden vaikuttavuutta sekä resurssien tehokasta kohdentamista. Kotouttamispalvelut organisoitiin uudelleen ja siirrettiin osaksi Ylä-Savon maahanmuuttopalveluita, mikä mahdollisti resurssien keskittämisen ja synergiaetujen saavuttamisen. Tämä muutos sujuvoitti palveluprosesseja ja tuki maahanmuuttajien nopeampaa työllistymistä.

Pysyttiin budjetissa.

Elinkeinopalveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteutuminen
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Matkailuun ja luontokohteisiin linkittyvien palveluiden edistäminen	Toimenpide 1: Tuotteistamis- ja vastuullisuustyöpajat /tilaisuudet yrityksille vuosina 2024–2025	Mittari 1.1: Toteutuneitten työpajojen / tilaisuuksien määrä.	Asiantuntijakouluttajan sisältäneet vastuullisuustyöpajat 2 kpl vuonna 2024. Lisäksi järjestetty kolmelle yritysryhmähankkeessa toimineille yritykselle asiantuntijasparrauksi ja vastuullisuudesta. Tuotteistamiseen liittyviä työpajoja tulossa vuonna 2025 Nature's Best hankkeessa. mm. tekoälyn hyödyntäminen tuotteistamisessa sekä reittien, tapahtumien, rantojen ja kohteiden palvelukehittäminen.
		Mittari 1.2: Matkailutuotteiden määrä.	Tuotemäärä 2024: Nature's Best hankkeen tiedossa ainakin 10 uutta yritysten omaa tuotetta / pilotoitua ideaa 2024 aikana. Visit Rautavaara sivuston matkailuosion käännös valmistui 2024 lopulla, julkaistu tammikuussa 2025.

Tavoite 2: Luontokohteiden ja matkailuun linkittyvien palveluiden näkyvyyden lisääminen.	Toimenpide 2.1: Englanninkielisen markkinointimateriaalin tuottaminen vuosina 2024–2025	Mittari 2.1: Tuotetun materiaalin laatu ja määrä	Englanninkielistä paperiesitemateriaalia ja sähköistä markkinointia tulossa 2025.
	Toimenpide 2.2: Erämessut Kuopiossa	Mittari 2.2: Messuilla/osastolla vierailleiden määrä.	Erätaikamessuilla kontaktoituja arviolta 1500-2000 hlö. Arvontaan osallistuneet 1155 hlö.
Tavoite 3: Käyntikohteiden löydettävyyden parantaminen	Toimenpide 3: Kattavan opastesuunnitelman laatiminen	Mittari 3: Suunnitelman valmistuminen	Opastesuunnitelma lähes valmis. Yhteistyöpalaverit ELY-keskuksen kanssa 2025, jolloin saadaan täsmällisemmin tietoon tilattavien opasteiden määrä ja kustanne.
Tavoite 4: Kunnan matkailun asiakaspalvelun parantaminen	Toimenpide 4.1: Asiakaspalveluhenkilöstön kouluttaminen kohteista ja palveluista.	Mittari 4.1: Koulutuksen toteutuminen.	Koulutus toteutunut 2024, elinkeinopäällikön kouluttamana.
	Toimenpide 4.2: Esitemateriaalin ajantasaisuuden ja saatavuuden varmistaminen.	Mittari 4.2: Esitehyly	Visit Rautavaara esitehylyä pyrittiin huoltamaan viikoittain, matkailuyrittäjät tuovat ajoittain uutta materiaalia ständiin.
Paikkakunnalla käyvien viiptymän pidentäminen			
Tavoite 1: Matkailupalvelutuotannon monipuolistamisen edistäminen.	Toimenpide 1: Yritysten yhteistoiminnan edistäminen	Mittari 1: Yritysryhmän yhteisten toimenpiteiden määrä	Hossan tutustumisvierailu yritysryhmähankkeessa.

Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: Yritysten työllistämisen edistäminen.	Toimenpide 1.1: Yritysten työvoimatarpeiden kartoitus vuosina 2024–2025 Toimenpide 1.2: Työnantajien neuvonta ja työpaikalla tapahtuva työvalmennus vuosina 2024–2025	Mittari 1.1: Tehtyjen kartoitusten määrä Mittari 1.2: Työpaikkakäyntien määrä.	Kartoituksia ja neuvontaa ja valmennuksia on toteutettuja yritysten tarpeiden mukaisesti
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Aktiivinen tonttimarkkinointi	Toimenpide 1: Tonttimarkkinointikampan ja somessa	Mittari 1: Somekampanjan raportti	Kampanja suunniteltiin kevääksi mutta ei toteutettu resurssivajeen takia. Sähköinen esite viety Rautavaara.fi sivustolle.
Tavoite 2: Asukkaiden työllistymisen edistäminen	Toimenpide 2: Asiakkaiden työmahdollisuuksien selvittäminen ja työhönvalmennus vuosina 2024–2025	Mittari 2: Työttömyysprosentti, Hankkeen asiakasmäärä	

Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Kehittämistoiminta ulkopuolisen rahoituksen avulla	Toimenpide 1: Kartoitetaan kehittämistarpeita ja haetaan vähintään yhtä uutta hankerahoitusta hankkeen aloitukselle v. 2025	Mittari 1: Kunnan hankesalkku	Hanketta mahdollisesti haettu muttei saatu. Uutta hanketta ei ole suunniteltu käynnistettäväksi vuodelle 2025.

Elinkeinopalveluiden toteuma ja tunnusluvut

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Toimintamenot	405 870	460 249	460 249	347 012	-54 379	-12 %	17 %
Toimintatulot	212 134	188 768	188 768	126 312	23 366	12 %	68 %
Netto	193 736	271 481	271 481	220 700	-77 745	-29 %	-12 %

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Sisäiset menot	36 316	14 393	14 393	14 393	21 923	152 %	152 %
Sisäiset tulot							
Netto	36 316	14 393	14 393	14 393	21 923	152 %	152 %
Poistot							

Tunnusluvut netto	2022	2023	2024
Asukasluku	1476	1425	1414
Elinkeinopalvelut €/asukas 109		155	137

Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2024

Teknisen toimen tehtävänä on tuottaa asumisen, kiinteistöjen ylläpidon, kunnallistekniikan ja ympäristönkäytön peruspalveluita. Teknisen toimen tulosaluetta johtaa tekninen johtaja ja omia vastuualueitaan johtaa siivouspalvelupäällikkö sekä lupa- ja viranomaispalveluissa työnjohtaja/rakennustarkastaja.

Investointihankkeista isoimpana Monitoimitalon vesikaton saneeraus toteutettiin vuonna 2024. Alakoulun ja opettajien asuntolan purkaminen aloitettiin joulukuussa 2023 ja jatkui kevääseen 2024.

2023 tapahtuneesta kyberhyökkäyksestä aiheutuneita ja sen jatkotoimina tehtäviä muutoksia ja parannuksia tehtiin mm. kiinteistöjen tietoliikenneyhteyksissä.

Tekninen toimi alitti käyttötalouden budjetin noin 110 000 eurolla. Toimintamenot ovat alittuneet n. 140 000 eurolla ja toimintatulot vastaavasti alittuneet vain 26 000 eurolla.

Siivouspalvelut

Vastuuhenkilö: siivouspalvelupäällikkö

Siivouspalvelut tuottivat ylläpito- ja perussiivouspalvelut kunnan kiinteistöihin ja osaan hyvinvointialueen tiloista edelleen laadukkaasti ja taloudellisesti. Toiminnassa huomioitiin muutokset kiinteistöjen käyttöasteissa.

Kalustoa ja välineistöä uusittiin suunnitelman mukaisesti ja hankinnoissa huomioitiin erityisesti ergonomia ja tarkoituksen mukaisuus sekä monikäyttöisyys.

Toimitilahuoltajan määräaikaaisuus muutettiin toistaiseksi voimassa olevaksi työsuhteeksi.

Siivouspalvelut alitti käyttötalouden budjetin noin 4000 eurolla. Alitus selittyy aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kulutuksen vähentymisestä. Myyntituotot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Lupa- ja viranomaispalvelut

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja

Vuonna 2024 rakennusvalvonnassa käsiteltiin 20 kappaletta lupia ja ilmoituksia. Muutamien vuosien takaisesta "normaalista" lupamäärästä jäätin noin kahdenkymmenen luvan verran, jota selittää rakennuskustannusten nousu sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen voimaan astuminen 2025 alkaen. Katselmuksia kertyi vuoden aikana 21 kappaletta.

Lupahakemuksien määrän vähentymisestä johtuen toimintatuottoja kertyi noin 40 % budjetoidusta määrästä. Tuottoon vaikuttaa merkittävästi myös se, millaisia rakennuksia vuoden mittaan luvilla käsitellään, lisäksi esimerkiksi aivan vuoden lopussa käsitellyistä aurinkovoima-hankkeen luvista merkittävät lupatuotot kirjautuvat vuodelle 2025. Muilta osin toteuma oli lähes talousarvion mukainen. Myös toimintakulut alittivat budjetoidun määrärahan.

Ympäristönsuojelun tehtävät on ulkoistettu Kuopion ympäristönsuojelupalveluille. Kuopion ympäristönsuojelupalvelu hoiti tehtävät pääasiassa etätyöskentelyllä, tehtäviin kokonaisuudessaan oli varattu 1 päivä viikossa.

Ympäristölupavollisia tai rekisteröityjä toimijoita Rautavaaralla oli vuoden 2024 alussa 13 kpl (kivenlouhimot- ja murskaamot, eläinsuojat, jakeluasema, energiantuotantolaitos). Määräaikaistarkastukset tehtiin neljälle kohteelle. Uusia hakemuksia käsiteltiin 2 kpl (kiertävä jätteen lajitteluasema ja ampumarata).

Maa-aineslupia oli voimassa 12 kpl, joista 2 kpl tarkastettiin vuonna 2024. Maa-ainesoton lupavolliset ovat raportoineet Notto-järjestelmään. Vuonna 2024 käsiteltiin yksi maa-aineslupa.

Syksyllä 2024 taajamassa pidettiin ympäristökatselmus. Lisäksi valvottiin jätelautakunnan kanssa jätehuollon toteutumista. Uudet ympäristönsuojelumääräykset tulivat voimaan vuoden 2024 alussa.

Vesi- ja viemärilaitos

Vastuhenkilö: tekninen johtaja

Rautavaaran kunnan vesilaitos toimitti asiakkailleen vuonna 2024 käyttövetä noin 130 m³ vuorokaudessa. Vuotuinen puhtaan veden pumppausmäärä oli noin 50 000 m³ ja jätevedenpuhdistamon käsittelemä jätevesimäärä oli noin 110 000 m³. Vesi- ja viemärilaitos toimi ympäristöluvan määrittelemissä päästörajoissa.

Jätevedenpuhdistamoa rasittaa keväisin ja syksyisin hulevesien määrä.

Vesilaitoksen investointina toteutettiin Jokisuunniemen ja Kiparin tonttien infran suunnittelua. Investointimäärärahalla suunniteltiin Kiparin alueen jätevedenpuhdistamon uusiminen ja Jokisuunniemen kaavoitettujen tonttien vesi- ja viemäriverkoston toteuttaminen.

VESIHUOLLON TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto		231 824,89		223 553,15
Liiketoiminnan muut tuotot		6 179,82		6 466,40
Tuet ja avustukset kunnalta		50 452,00		
Muut tuet ja avustukset		21,18		
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-41 917,25		-64 479,04	
Palvelujen ostot	-56 336,38	-98 253,63	-58 458,54	-122 937,58
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-41 152,72		-32 879,57	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-9 765,00		-6 677,06	
Muut henkilösivukulut	465,14	-50 452,58	-1153,55	-40 710,18
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-83 872,89		-86 999,33	
Liiketoiminnan muut kulut	-9926,22	-93 799,11	-1815,36	-88 814,69
Liikelyljäämä (-alijäämä)		45 972,57		-22 442,90

Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0,41	3,33
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		-20 965,84
Muut rahoituskulut	0,41	-20 962,51
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	45 972,98	-43 405,41
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	45 972,98	-43 405,41

Tilakeskus

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Tilakeskuksen tilahallinta- ja kunnossapitoyksiköt vastaavat kunnan rakennetusta kiinteistöomaisuudesta, toimitilajohtamisesta, teknisestä isännöinnistä, kiinteistöjen ja pihojen ylläpidosta sekä rakennusten kunnossapidosta.

Rautavaaran kunnan omistamista rakennuksista merkittävimmät ovat koulukeskus, päiväkotia ja terveydenhuollon- ja pelastustoimen rakennukset.

Tilakeskuksen alaisia tiloja vuokrataan sisäisenä vuokrauksena hallintokunnille ja ulkoisena vuokrauksena mm. Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle. Vuokramääräisesti suurin asiakas on Pohjois-Savon Hyvinvointialue, jonka vuosittainen vuokramäärä ylittää miljoona euroa.

Tilikaudelle 2024 kunnan tyhjen vuokra-asuntojen määrä pysyi suurin piirtein edellisen vuoden tasolla, joskin asuntojen tarjoaminen henkilöstöetuutena laski määrää hiukan.

Kunta on tukenut vuonna 2024 Vuokratalot Oy:tä tyhjen vuokra-asuntojen vuoksi noin 82 000 eurolla.

Vuonna 2023 aloitettu kiinteistöstrategian päivitystyö jatkui kevääseen 2024. Kiinteistöstrategia antaa hyvän pohjan päätöksenteolle kiinteistöjen hallintaan. Kiinteistöstrategian pohjalta tarkastellaan mm. asuntokannan vähentämistä ja korjausten painottamista säilytettäviin kohteisiin.

Teknisten palveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteutuminen
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Matkailukohteiden rakennetut puitteet ovat siistejä ja toimivia.	Toimenpide 1: Kohteiden parkkipaikat, WC:t, nuotiopaikat jne säännöllisten tarkastusten kohteiksi, korjaukset tarkastusten perusteella.	Mittari 1: Onko tarkastukset ja korjaukset toteutuneet? Tarkastelu aika keväällä, ennen kesälomia sekä alkusyksystä.	Kyllä. Kesäajan tarkastukset ja huolto hankittu paikalliselta yritykseltä.
Tavoite 2: Kohteiden opasteet kuntoon, opasteet oikeilla paikoilla ja ajan tasalla.	Toimenpide 2: Yhdessä elinkeinopalveluiden kanssa selvitetään kylttien ja opasteiden nykytila, uusimistarpeet. Hankitaan ja asennetaan opasteet.	Mittari 2: Onko opasteet ajan tasalla koululaisten kesälomien alkaessa?	Kesken. Opasteiden ajantasaisuus ja uusimiset työn alla hankkeessa.

Paikkakunnalla käyvien viiptymän pidentäminen			
Tavoite 1: Luontomatkailukohteissa riittävä palvelutaso, puitteet kunnossa.	Toimenpide 1: Kartoitetaan luontomatkailukohteiden parkkipaikkojen ja levähdysalueiden jne varustelut. Lisätään WC:t tarpeellisille paikoille.	Mittari 1: Järjestetään kysely Rautavaaralla matkailleille palvelutoiveista talvella ja palautekysely syksyllä.	Varusteluiden ja opasteiden ajantasaisuus työn alla hankkeessa. Kyselyä ei vielä toteutettu.
Tavoite 2: Kohteiden siistinä pysyminen.	Toimenpide 2: Parkkipaikoille ja levähdysalueille säännöllinen tarkastaminen ja siistiminen. Lisätään tarvittaessa jäteastioita ja ohjeita kohteille. Palautekanavan ylläpito ja -palautteeseen reagointi.	Mittari 2: Rautavaaralla matkailleille palautekysely syksyllä.	Palautekyselyä ei toteutettu. Siivousta ja huoltoa toteutettiin saatujen palautteiden ja oman tarkkailun perusteella.
Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: Aktivoidaan vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa alueen yritysten kanssa.	Toimenpide 1: Pidetään elinkeinopalveluiden kanssa yhteisöiltoja omilla teemoilla. Saadut palautteet käyttöön.	Mittari 1: Kysely vuoden lopussa yrittäjille.	Kaksi yhteisöiltaa pidetty, kyselyä ei tekniset palvelut toteuttanut.
Tavoite 2: Paikallisten yritysten käyttäminen hankkeiden ja hankintojen tuottajana.	Toimenpide 2: Muokataan / rajataan hankkeita ja hankintoja niin että alueen yrityksillä on mahdollista osallistua kilpailutuksiin.	Mittari 2: Onko saatu hankkeisiin / hankintoihin paikallisten tarjouksia?	Kaikissa teknisen hankkeissa saatiin tarjouksia paikallisilta toimijoilta. Ennen kilpailutusta käyty markkinavuoropuheluita paikallisten toimijoiden kanssa.
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuin ympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Luodaan ja ylläpidetään kuntalaisille tärkeitä puitteita vapaa-aikaan.	Toimenpide 1: Reagoidaan kuntalaisilta saatuihin aloitteisiin / palautteisiin.	Mittari 1: Onko saatu uusia tai kehitetty merkittävästi vanhoja vapaa-ajan viettopaikkoja kuntalaisten käyttöön?	Venevalkaman aluetta kehitetty ja edelleen kehitetään yhdessä kuntalaisten kanssa. Uimapaikoille hankittu ja asennettu huusseja.
Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi			
Tavoite 1: Luodaan yhdistyksille mahdollisuuksia hankkia tuloja ja osallistua Rautavaaran hyvinvointiin.	Toimenpide 1: Ostetaan yhdistyksiltä palveluja ulkoilu- ja liikuntapaikkojen hoitoon.	Mittari 1: Onko ulkoilupaikoista suurin osa yhdistysten hoidossa?	Monarin iltavalvonta ostetaan paikallisilta yhdistyksiltä. Yritykset ja yhdistykset päässeet tarjoamaan uimarantojen huoltoa.

Tavoite 2: Lisätään yhdistysten näkyvyyttä.	Toimenpide 2: Vierailaan yhdistysten tapahtumissa ja julkaistaan niitä somessa.	Mittari 2: Onko käyty ainakin viiden eri yhdistyksen tilaisuudessa / tavattu yhdistysten edustajia ja julkaistu tietoa yhdistyksestä somessa?	Kunnan edustus on ollut aina pyydettyäessä ja yhdistysten tapahtumia mainostettu somessa.
Kunta on hyvä paikka tehdä töitä			
Tavoite 1: Tuetaan henkilöstön työkykyä mm. Varhaisen välittämisen mallia käyttäen.	Toimenpide 1: Pidetään esihenkilöillä esillä mallin toimintaperiaatteita ja toimitaan mallin mukaan.	Mittari 1: Onko toimittu mallin ohjeiden mukaan ja pidetty keskustelut jne?	On toimittu varhaisen välittämisen mallin mukaan.
Tavoite 2: Huolehditaan että työntekijöillä on oikeat välineet työntekoon.	Toimenpide 2: Hankitaan tarvittavat ohjelmistot ja pidetään olevat ohjelmistot ajan tasalla. Hankitaan tekniselle henkilöstölle tarvittavat työkalut.	Mittari 2: Kysely henkilöstölle onko työnteon edellytykset ja tekniset puitteet kunnossa.	Erillistä kyselyä ei ole toteutettu, kehityskeskusteluissa on käyty työnteon edellytykset läpi laajemminkin.
Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Kohdellaan kuntalaisia reilusti ja tasapuolisesti maksuissa.	Toimenpide 1: Pidetään kunnan saatavat ajan tasalla ja peritään tarvittaessa.	Mittari 1: Onko kunnan saatavat ajan tasalla?	Kaikki saatavat on selvitetty, maksusuunnitelmia tehty ja saatavien määrä on saatu noin puolitettua. Työ jatkuu.
Tavoite 2: Ohjataan investoinnit mahdollisimman monen kuntalaisen hyvinvointia edistämään.	Toimenpide 2: Järjestetään keskustelutilaisuuksia ja kyselyitä, selvitetään mitä kohteita kuntalaiset pitävät tärkeänä ja panostusten arvoisena.	Mittari 2: Onko pidetty keskustelutilaisuuksia ja järjestetty kyselyitä?	On järjestetty kysely kesällä 2024. Palautetta tulee kiitettävästi myös kyselemättä.

Teknisten palveluiden toteuma ja tunnusluvut

Teknisten palveluiden ulkoiset erät toteutuma

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Toimintamenot	2472547	2614801	2614801	2659530	-142254	-5 %	-7 %
Toimintatulot	1981768	2008400	2008400	1844346	-26632	-1 %	7 %
Netto	490 779	606 401	606 401	815 184	-115 622	-19 %	-40 %

Tekniset palvelut euroa per asukas

Tunnusluvut netto	2022	2023	2024
Asukasluku	1476	1425	1414
Tekninen toimi €/asukas	1208	572	347

Teknisten palveluiden sisäiset erät toteutuma

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Sisäiset menot	502144	398666	398666	408270	103478	26 %	23 %
Sisäiset tulot	1184670	971908	971908	1135692	212762	22 %	4 %
Netto	-682 526	-573 242	-573 242	-727 422	-109 284	19 %	-6 %
Poistot	715746	724320	724320	692372			

Hyvinvointipalvelut

Vastuuhenkilö: hyvinvoinnin palvelualuejohtaja

Sivistystoimi

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2024

Hyvinvoinnin palvelualue tuottaa pääosin lakisääteisiä palveluita, mutta lisäksi myös muuta kunnan olennaista toimintaa ja ennalta ehkäisevää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Hyvinvoinnin palvelualue koostuu koulutoimesta (sis. esi- ja perusopetus, lukio), varhaiskasvatuspalveluista sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista (sis. kirjasto, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet, etsivä nuorisotyö, vapaa sivistystyö ja hyte-työ). Hyvinvointipalveluihin kuuluu myös joukkoliikenne. Vastuualuejohtajina palvelualueella toimivat rehtori ja apulaisrehtori, päiväkodinjohtaja ja kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö.

Vuoden 2024 aikana sivistysjohdon hallintoa järjesteltiin osittain uudelleen rehtori-hyvinvoinnin palvelualuejohtajalle myönnetyn virkavapauden (1.8.-2024-31.7.2026) vuoksi. Virka-apulaisrehtori nimettiin rehtori-hyvinvoinnin palvelualuejohtajan viransijaiseksi. Virka-apulaisrehtorin tehtävä järjesteltiin puolestaan sisäisin järjestelyin siten, että tehtävää hoitaa viransijaisuuden ajan opettajaviranhaltija.

Sivistystoimen toiminnassa ei tapahtunut vuonna 2024 merkittäviä muutoksia. Koulutoimen toimintaan vaikuttivat edelleen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen vähentyneet opiskeluhuollon palvelut. Lukion toiminnassa merkittävin uudistus, oli uuden lääketieteellis-luonnontieteellisen painotuslinjan käynnistyminen. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa merkittävin toiminnallinen muutos oli kirjaston siirtyminen uuteen Quria -kirjastojärjestelmään.

Sivistystoimen menot (2 594 405 €) olivat vuonna 2024 lähes talousarvion (2 495 950 €) mukaiset. Tuloja kertyi 99 480,55 € budjetoitua enemmän. Tulojen ylitys koostuu mm. budjetoitua suuremmista kotikuntakorvauksista sekä valtiolta saaduista tuista ja avustuksista.

Sivistystoimi pysyi vuoden 2024 hyvin budjetissaan, sillä se alitti talousarvion -98 454,16 eurolla.

Koulutoimi

Vastuhenkilö: rehtori

Koulukeskuksen henkilöstömäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuonna 2024. Kuntaan palkattiin yksi vakituinen koulunkäynnin ohjaaja. Lisäksi palkattiin yksi määräaikainen resurssiopettajan lukuvuoden 2024–2025 ajaksi valtion koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen myöntämän hankerahoituksen avulla.

Koulutoimen toiminta säilyi vuoden 2024 aikana pääosin edellisen toimintavuoden kaltaisena. Esi- ja perusopetuksen oppilasmäärä laski 137 oppilaasta 115 oppilaaseen. Perusopetuksen luokkien määrä pysyi samana. Elokuussa 2024 perusopetuksessa käynnistyi kaksi hanketta. *Osaava tulevaisuus – opetushenkilöstön osaamisen kehittyminen nousuun Pohjois-Savossa*-hankkeen tarkoituksena on vahvistaa opetushenkilön osaamista ja sitä kautta kehittää Rautavaaran yhtenäiskoulun toimintaa. Toisena hankkeena käynnistyi Aluehallintoviraston tukema Harrastamisen Suomen Mallin mukainen Let's harrastetaan vol 3! -hanke, jonka avulla kehitetään paikallista harrastustoimintaa.

Vuonna 2024 lukion opiskelijamäärä kasvoi. Lukuvuoden 2024–2025 alussa opiskelijoita oli yhteensä 30, joista ensimmäisellä vuosikurssilla aloitti lukion kokoon nähden merkittävä määrä uusia opiskelijoita, yhteensä 18 opiskelijaa. Yhteistyötä Finest Futuren kanssa jatkettiin ja toiminnan myötä lukiossa aloitti ennätysmäärä myös kansainvälisiä opiskelijoita, yhteensä 10 opiskelijaa. Hyvinvointilautakunta perusti vuonna 2023 lukioon lääketieteellis-luonnontieteellisen painotuslinjan, jolle oli mahdollista hakea ensimmäisen kerran kevään 2024 yhteishaussa. Lääketieteellis-luonnontieteellinen painotuslinja käynnistyi suunnitellusti lukuvuoden 2024–2025 alussa. Painotuslinjalla aloitti 9 opiskelijaa. Lukiossa käynnistyi elokuussa alussa *Yhdessä tukien – kohti uutta oppimisen tukea* -hanke. Oppimisen tuen kehittämiseen lukiokoulutuksessa kohdennettu hanke kestää vuoden 2025 loppuun asti ja sitä toteutetaan yhteistyössä Iisalmen Lyseon kanssa.

Koulutoimi (ml. joukkoliikenne) alitti talousarvion -71 991,38 eurolla.

Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: päiväkodin johtaja

Varhaiskasvatuksen henkilöstössä tapahtui joitakin muutoksia 1.8. 2024 alkaen. Kuntaan perustettiin uusi varhaiskasvatuksen opettajan vakinainen toimi. Elokuun alussa myös päiväkodin johtaja vaihtui ja kotona työskentelevien perhepäivähoitajien määrä väheni kahdesta yhteen. Lisäksi vuoden 2024 aikana palkattiin uusi määräaikainen lastenhoitaja ajalle 1.11.2024-31.7.2025 valtion myöntämällä avustuksella, jonka tarkoituksena on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa.

Päiväkodissa työskenteli vuoden 2024 lopussa päiväkodin johtajan lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja sekä viisi lastenhoitajaa, joista kaksi työskenteli 50 %:lla työajalla. Lisäksi varhaiskasvatukseen hankittiin varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua keskimäärin 1pv/viikossa ostopalveluna, koska oman varhaiskasvatuksen opettajan rekrytoinnissa ei yrityksestä huolimatta onnistuttu.

Vuonna 2024 varhaiskasvatuksen lapsimäärä hieman väheni. Päiväkodissa lapsia oli vuoden aikana keskimäärin 17. Kotona työskenteleviä perhepäivähoitajia työskenteli kunnassa vuonna 2024 yksi. Hoitolapsia hänellä oli vuoden aikana keskimäärin 4.

Varhaiskasvatus alitti talousarvion -54 893,74 eurolla.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Vastuuhenkilö: kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen henkilöstössä tapahtui joitakin muutoksia. Rautavaaran kunnalla on yksi nuorisotyöntekijä, jolle kuuluu tavallinen nuorisotyö sekä etsivä nuorisotyö. 1.1.2024 alkaen erityisnuorisotyöntekijän toimi vakinaistettiin. Erityisnuorisotyöntekijän työajasta 50 % on osoitettu nuorisohjaukseen ja 50 % etsivään nuorisotyöhön. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen alle perustettiin alkuvuodesta 2024 hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattorin vakituinen työsuhte. Hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattorille siirrettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä työtehtäviä, jotka olivat aiemmin kuuluneet kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikölle.

Vuosi 2024 oli kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen osalta aktiivinen. Toimintaan vaikutti olennaisesti Rautavaaran 150-juhlavuosi. Juhlavuodelle oli käytössä erillinen kustannuspaikka, jonka avulla pystyttiin järjestämään erinäisiä juhlavuositapahtumia.

Rautavaarapäivät 28.–30.6.2024 oli vuoden suurin kunnan järjestämä tapahtuma. Rautavaarapäivistä saatu palaute oli erinomaista: kiitosta tuli aiempaa monipuolisemmasta ohjelmasta, joka tarjosi kaikille jotakin. Kesän 2024 aikana järjestetty taiteilijavaihto Taiwanin Hualienin maakunnan ja Rautavaaran välillä herätti kansainvälistä kiinnostusta. 150-juhlavuoden eräs merkittävimmistä tapahtumista oli Antti Heikkisen Rautavaara-romaanin julkaisu-tilaisuus Rautavaaran 150-vuotispäivänä.

Rautavaaran yhdistyskenttä on aktiivinen. Yhdistykset järjestävät tapahtumia, kerhoja ja liikuntatoimintaa. Liikuntatoimintaa kunnan alueella järjestää muutama aktiivinen yhdistys. Ohjauspalkkioita saivat Ala-Luostan Maamiesseura (17 ohjauskertaa), Rautavaaran Raiku (268 ohjauskertaa), Rautavaaran nuorisosirkus (31 ohjauskertaa), Koillis-Savon Sulka (120 ohjauskertaa) ja Rautavaaran Invalidit (21 ohjauskertaa). Yhteensä ohjauskertoja oli 457 (vuonna 2023 ohjauskertoja oli 423).

Rautavaaran kunnankirjastossa tapahtui vuoden 2024 aikana merkittäviä uudistuksia. Vuonna 2024 Rautavaaran kirjasto vaihtoi kirjastojärjestelmää, liittyi e-Kirjastoon sekä liittyi Cineast-elokuvapalveluun. Kirjastossa suoritettiin verkon yliheitto. Järjestelmäuudistukset toivat odotettua enemmän ylimääräisiä ICT- ja henkilöstökustannuksia.

Kirjaston kävijämäärät kasvoivat aiemmista vuosista. Kirjastossa oli yhteensä 27 269 kävijää (19 625 kävijää vuonna 2023, 14 273 vuonna 2022). Myös lainauksien määrä kasvoi hieman. Vuonna 2024 kokonaislainauksien määrä oli 15 818 lainaa (15 036 lainaa vuonna 2023). Lainauseriässä on kuitenkin pientä epävarmuutta, sillä siirtyminen uuteen Quria-kirjastojärjestelmään vaikeutti lainaustilastojen koostamista. Kirjastossa järjestettiin 10 näyttelyä.

Kirjaston isoin yksittäinen investointi oli lasisen vitriinin hankkiminen. Syksyllä 2024 kirjastosta tuli ainoa paikka, jossa myydään Rautavaara-tuotteita.

Rautavaaran kunnan yhteistyö Kuopion kansalaisopiston kanssa jatkui ennallaan. Kursseja suunniteltiin 50 (51 vuonna 2023), joista 37 toteutui (41 vuonna 2023). Kursseille osallistui yhteensä 386 opiskelijaa (335 opiskelijaa vuonna 2023). Yksittäinen ihminen on voinut osallistua useammalle kurssille vuoden aikana. Toteutuneiden tuntien määrä on pysynyt ennallaan. Kasvun varaa on kuitenkin edelleen, sillä Rautavaara on valmistautunut vuosittain tilaamaan Kuopion kansalaisopistolta 1 100 opetustuntia (toteutuneiden määrä 868).

Toteutuneet vos-tunnit

Vuosi	Rautavaara
2024	868
2023	944
2022	934
2021	884
2020	717
2019	924

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi ylitti budjetin 28 430,96 eurolla. Ylityksen selittää esimerkiksi lisääntyneet henkilöstö- ja ICT-kustannukset, jotka aiheutuivat kirjaston järjestelmämuutoksesta.

Hyvinvointipalveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteutuminen
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Lisätään lukion ja luontomatkailuyritysten yhteistyötä.	Toimenpide 1: Vuoden 2024 aikana kartoitetaan lukion ja luontomatkailuun painottuvien yritysten kanssa yhteistyömahdollisuuksia. Toimenpide 2: Vuoden 2025 aikana otetaan käyttöön lukion opintojakso, jossa opiskelijat tekevät monialaisen projektityön, joka tukee luontomatkailuyrityksen toimintaa.	Mittari 1: Lukio on löytänyt vähintään yhden yrityskumppanin opintojakson toteuttamiselle. Mittari 2: Opintojakso on lisätty osaksi lukion opetussuunnitelmaa ja otettu lukiossa käyttöön.	Toteutus on kesken. Luontomatkailuyrityksiä on kartoitettu ja yhteistyötä on tehty pääasiassa Metsäkartanon kanssa. Lukion opetussuunnitelman työstäminen on aloitettu ja valmistuu 6/2025 mennessä.
Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: Lisätään tietoisuutta paikallisten yritysten palveluista nuorten keskuudessa.	Toimenpide 1: Järjestetään yritysten ja kunnan suunnitteluilta, jossa kartoitetaan mahdollisuuksia opiskelijaedun käyttöön eri yrityksissä.	Mittari 1: 1–2 yrityksessä on otettu käyttöön opiskelijaetu rautavaaralaisille nuorille.	Toteutus on kesken. Kunnan omaa opiskelijakorttia ei ole vielä otettu käyttöön. Tästä mahdollisuudesta on tiedotettu syksyllä 2024 ja kiinnostusta on tarkoitus selvittää

			laajemmin uudelleen keväällä 2025. Yksi yritys on ottanut omasta aloitteestaan käyttöön opiskelijaedun, jonka markkinoinnissa on tehty yhteistyötä.
Tavoite 2: 4H-toiminnan uudelleen käynnistäminen	Toimenpide 2: Selvitetään vuonna 2024 4H:n toimintaedellytykset Rautavaaralla. Toimenpide 3: 4H-toiminta käynnistetään vuonna 2025.	Mittari 2: 4H-toiminta on käynnistetty viimeistään vuonna 2025/ toimintaa ei ole käynnistetty	Kyllä, on toteutunut. 4H:n toimintaedellytyksiä Rautavaaralla on selvitetty. Selvityksen perusteella nuorille kohdennetut yrittäjyys- ja työelämäkoulutukset vastaavat parhaiten Rautavaaran kunnan tarpeita. Koulutukset on päätetty hankkia ja ostopalveluna Siilinjärven 4H-yhdistykseltä. Suunniteltu toteutus on kevään 2025 aikana.
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuin ympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Lisätään huoltajien tietoisuutta lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvistä asioista	Toimenpide 2: Koulu ja varhaiskasvatus järjestää hyvinvointimessut yhteistyössä yhdistysten ja yritysten kanssa.	Mittari 1: Hyvinvointimessut järjestetty/ ei järjestetty	Kyllä, on toteutunut. Hyvinvointi- ja vapaa-aikamessut on järjestetty koulun sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen yhteistyönä elokuussa 2024. Tapahtuman järjestämiseen osallistui paikallisia yhdistyksiä, yrityksiä ja muita yhteistyökumppaneita.
Tavoite 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen kuntalaisten keskuudessa	Toimenpide 2: Kolmen liikunnallisen tempauksen/ teemapäivän järjestäminen vuoden 2024 aikana	Mittari 2: Kolme tempausta järjestetty/ ei järjestetty	Kyllä, on toteutunut. Vuoden 2024 järjestettiin useita liikunnallisia tempauksia ja teemapäiviä, kuten Liikkuva lokakuu -teemakuukausi.
Tavoite 3: Asuin ympäristön kehittäminen vapaa-aikakyselyn perusteella ja uuden kyselyn toteuttaminen	Toimenpide 3: 1) Vuoden 2023 kyselyn tuloksista valitaan 1–2 kehittämiskohdetta, joita kunnassa viedään eteenpäin ja 2.) Vuonna 2025 toteutetaan	Mittari 3: Asuin ympäristöä kehitetty konkreettisesti kuntalaiskyselyn perusteella ja uusi kysely on toteutettu.	Kyllä, on toteutunut. Kehityskohde on valittu 2024. Kyselyssä toivottiin Saarelan uimarannan kehittämistä, tämä on toteutunut. Myös kyselyssä toivottua

	seuraava vapaa-aikakysely		kuntoportaiden valmistumista on edistetty ja tavoitteena toteuttaa myös nämä lähitulevaisuudessa. Uusi kysely toteutetaan vuoden 2025 aikana.
Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä			
Tavoite 1: Yhdistykset saavat aikaisempaa suuremman ohjauspalkkion liikunnallisen tai nuorten toiminnan järjestämiseen	Toimenpide 1: Ohjauspalkkioihin suunnattua rahaa lisätään niin, että aiemman 2600 € sijaan jaettavana on 3000 €	Mittari 1: Ohjauspalkkioihin on budjetoitu aikaisempaa enemmän rahaa / lisäbudjetointia ei ole tehty	Kyllä, on toteutunut. Ohjauspalkkioita jaettiin 3000 euroa vuonna 2024.
Tavoite 2: Yhdistykset pyydetään mukaan koulun ja varhaiskasvatuksen toimintaan.	Toimenpide 2: Koulu ja varhaiskasvatus ovat aktiivisia yhdistysten suuntaan ja ehdottavat yhteistyön muotoja.	Mittari 2: Yhdistykset ovat tehneet yhteistyötä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa vähintään kahden tapahtuman verran.	Kyllä, on toteutunut. Yhteistyötä on tehty mm. messujen ja monialaisen oppimiskokonaisuuden yhteydessä.
Kunta on hyvä paikka tehdä töitä			
Tavoite 1: Tuodaan työkykyä ja -hyvinvointia tukevia elementtejä työntekijöiden työpäiviin	Toimenpide 1: Kartoitetaan palvelualueen työntekijöiden toiveita työkyvyn tukemiseen kehityskeskusteluissa, tiimipalavereissa ja kyselyin Toimenpide 2: Otetaan toimenpiteitä kokeiluun työntekijöiden toiveiden mukaisesti	Mittari 1: Erilaisia työpäivän aikana tapahtuvia työntekijöiden työhyvinvointia tukevia keinoja on kokeiltu ja otettu käyttöön vähintään kaksi.	Kyllä, on toteutunut. Työntekijöiden toiveita on kartoitettu. Vuonna 2024 on järjestetty esimerkiksi työkykyä ja hyvinvointia ylläpitäviä tapahtumia. Koulukeskuksella on käynnistetty Lataamo-toiminta YS-ajalla. Kunnanvirastolla on otettu käyttöön tilavampi kahvihuone ja yksi toimistotila on muutettu taukoliikuntakäyttöön.
Tavoite 2: Varhaisen puuttumisen malli otetaan käyttöön kaikilla palvelualueilla	Toimenpide 2: Pihlajalinnan ohjelman mukaiset varhaisen tuen keskustelut otetaan käyttöön	Toimintamalli on otettu käyttöön / ei ole otettu käyttöön.	Kyllä, on toteutunut. Toimintamalli on otettu käyttöön.

Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Lisätään kuntapäätäjien ja eri osastojen välistä yhteistyötä.	Toimenpide 1: Koulu ja varhaiskasvatus järjestävät lasten kyselytunteja kunnanpäättäjille. Toimenpide 2: Järjestetään valtuutettujen TET-päivä, jolloin valtuutetut tutustuvat eri osastoihin.	Mittari 1: Kyselytunnit (vähintään 3 kappaletta) ja TET-päivä on toteutettu.	Ei ole toteutunut. Kuntapäätäjät kutsutaan vierailulle tutustumaan koulukeskukseen kevään 2025 aikana. Kyselytunnit ja TET-päivä pyritään toteuttamaan lähitulevaisuudessa.

Sivistystoimen toteuma ja tunnusluvut

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Toimintamenot	3104554	3103528	3103528	3069886	1026	0 %	1 %
Toimintatulot	608604	509123	509123	708863	99481	20 %	-14 %
Netto	2 495 950	2 594 405	2 594 405	2 361 023	-98 455	-4 %	6 %

	TP 2024 (€)	TA 2024 (€)	Muutettu TA 2024 (€)	TP 2023 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2023 (%)
Sisäiset menot	827 114	582533	582533	678388	244581	42 %	22 %
Sisäiset tulot							
Netto	827 114	582 533	582 533	678 388	244 581	42 %	22 %
Poistot	12680	11063	11063	15472			

TUNNUSLUVUT NETTO		2022	2023	2024
Perusopetus €/oppilas		8418	10633	11678
Lukio €/oppilas		11701	14556	16069
Hyvinvointi €/asukas		1360	1657	1765

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutumisvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehty hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus. Euromääräisen poikkeaman lisäksi poikkeama voidaan esittää suhteellisena osuutena. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä. Toteutumisvertailussa voidaan esittää myös muita olennaisia perustelutietoja, kuten kertaluonteisten erien vaikutus talousarvion toteutumiseen.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Toimintakatteen ennakoitua parempaan tulokseen on vaikuttanut käyttötalouden hyvä toteutuma. Kaikki tulosalueet alittivat talousarvionsa.

Lisäksi tilikauden tulosta paransi budjetoitua parempi verotulokertymä. Rautavaaran verotulokertymäksi arvioitiin alun perin 3 328 000 euroa. Tilikauden aikana verotulokertymään tehtiin 226 000 euron budjettimuutos ylöspäin. Lopulta verotulokertymä ylitti alkuperäisen talousarvion 259 762 eurolla ja muutetun talousarvion 33 762 eurolla ollen yhteensä 3 587 762,63 euroa. Rahoitustuotot ja -kulut olivat 358 172 euroa, mikä ylitti alkuperäisen budjetin 139 172 eurolla.

	Alkuperäinen TA	Muutettu TA	Toteutuma 2024	Poikkeama TA-TP
Toimintatulot	2 740 091	2 740 091	2 864 213	124 122
Myyntitulot	879 618	879 618	978 935	99 317
Maksutulot	41 400	41 400	34 897	-6 503
Tuet ja avustukset	268 156	268 156	338 906	70 750
Muut toimintatulot	1 550 917	1 550 917	1 511 475	-39 442
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintamenot	-7 083 234	-7 133 234	-6 889 592	243 642
Henkilöstömenot	-3 609 919	-3 609 919	-3 506 103	103 816
Palvelujen ostot	-2 143 107	-2 218 107	-2 194 332	23 775
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-809 185	-809 185	-706 563	102 622
Avustukset	-197 000	-172 000	-240 644	-68 644
Muut toimintamenot	-324 023	-324 023	-241 950	82 073
Toimintakate	-4 343 143	-4 393 143	-4 025 379	367 764
Verotulot	3 328 000	3 554 000	3 587 762	33 762
Valtionosuudet	1 514 376	1 514 376	1 512 827	-1 549
Rahoitustulot ja -menot:	219 000	331 000	358 172	27 172
Korkotulot	10 000	60 000	79 649	19 649
Muut rahoitustulot muilta	345 000	407 000	408 424	1 424
Korkomenot	-135 000	-135 000	-127 274	7 726
Muut rahoitusmenot	-1 000	-1 000	-2 627	-1 627
Vuosikate	718 233	1 006 233	1 433 382	427 149
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-758 964	-758 964	-756 766	2 198

Arvon alentumiset				0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				0
Tilikauden tulos	-40 731	247 269	676 616	429 347
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-40 731	247 269	676 616	429 347

Verotulojen erittely:	Toteutuma 2023	Alkuper. TA2024	Muutettu TA 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama
Verotulot yhteensä	3 769 895				
Kunnan tulovero	1 999 055	1 773 000	1 980 000	1 986 993	6 993
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 284 511	1 061 000	1 069 000	1 097 260	28 260
Kiinteistövero	486 329	494 000	505 000	503 509	- 1 491
Muut verotulot					
	Tulovero%	Tuloverokertymä	Muutos%		
Verovuosi 2019	22,00	3 740 014	-	0,54	
Verovuosi 2020	22,00	3 673 690	-	1,78	
Verovuosi 2021	22,00	3 738 547		1,76	
Verovuosi 2022	22,00	3 875 324		3,66	
Verovuosi 2023	9,36	1 999 055	-	48,42	
Verovuosi 2024	9,40	1 986 993	-	0,60	
Kiinteistöveroprosentit:	2020	2021	2022	2023	2024
Yleinen	1,23	1,23	1,23	1,23	1,3
Vakituinen asunto	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
Muu kuin vak. asunto	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Rakentamaton rakennuspaikka	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Kiinteistöverokertymä	421 477	459 822	474 282	486 329	503 509
Yhteisöverokertymä	1 706 401	2 511 551	2 327 765	1 284 511	1 097 260
Valtionos. ja verotulomen.korv.	Toteutuma 2023	Alkuper. TA2024	Muutettu TA 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama
Valtionosuudet yhteensä	927 781	1 514 376	1 514 376	1 512 827	- 1 549
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	424 712	983 341	983 341	1 001 324	17 983
Hark.var. valt.os. korotus					
Opetus- ja kultt.toimen muut	127 036	152 761	152 761	134 475	- 18 286
Verotulomenefysten korvaus	376 033	378 274	378 274	377 028	- 1 246

Investointien toteutuminen

Investointiosan toteutuminen esitetään hankkeittain tai hankeryhmittäin vastaavalla tavalla kuin talousarviossa. Kustannusarvioon ja sen muutokseen sisällytetään kaikki valtuuston hyväksymät muutokset, myös talousarviovuotta aikaisemmin tehdyt muutokset.

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	Kustannus- arvio	Toteutuma 2023	Alkuper. TA 2024	Muutettu TA 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama TA-TP
Kunnanhallitus						
Tonttien myynti						
Menot						
Tulot		5 600				
Netto		5 600				
Lämpöliittymismaksut						
Menot		5 500				
Tulot						
Netto		5 500				
Jokisuunniemen sähköliittymä						
Menot		4 250				
Tulot						
Netto		4 250				
Osakkeiden hankinta						
Menot		3 850				
Tulot		12 850				
Netto		9 000				
Monetran osakkeiden hankinta						
Menot		2 280				
Tulot						
Netto		2 280				
Hallinnon ICT-ympäristö						
Menot		0	20 000	20 000	18 766	1 234
Tulot						
Netto		0	20 000	20 000	18 766	1 234
Tietokonehank. hallinto						
Menot		5 455				
Tulot						
Netto		5 455				
Tiilikka kiinteistöyht. hankkiminen						
Menot			0	90 000	0	90 000
Tulot						
Netto			0	90 000	0	90 000

	Kustannus- arvio	Toteutuma 2023	Alkuper. TA2024	Muutettu TA2024	Toteutuma 2024	Poikkeama TA-TP
Saarelan silta						
Menot		3 015	450 000	450 000	26 329	423 670
Tulot			375 000	375 000	0	375 000
Netto		3 015	75 000	75 000	26 329	48 670
Katuverkko/valaistuksen rak.						
Menot		21 108	20 000	29 104	29 103	1
Tulot						
Netto		21 108	20 000	29 104	29 103	1
Välituntialueen/puiston uudist.						
Menot		19 738				
Tulot						
Netto		19 738				
Julkinen käyttöomaisuus Kiparin näköalatorni						
Menot			1 696	1 696	0	1 696
Tulot						
Netto			1 696	1 696	0	1 696
Liikuntapaikkojen uudistaminen						
Menot			150 000	10 000	12 632	-2 632
Tulot						
Netto			150 000	10 000	12 632	-2 632
Välituntial./puiston uudistaminen						
Menot			50 000	50 000	53 599	-3 599
Tulot						
Netto			50 000	50 000	53 599	-3 599
Kylttien ja opasteiden uusiminen						
Menot			30 000	30 000	804	29 196
Tulot						
Netto			30 000	30 000	804	29 196
Ulkoliikuntapaikkojen wc:t						
Menot			15 000	15 000	8 633	6 367
Tulot						
Netto			15 000	15 000	8 633	6 367
Kiparin ulk.a ja Jokisuunniemi						
Menot		8 689	20 000	20 000	14 404	5 596
Tulot						
Netto		8 689	20 000	20 000	14 404	5 596

	Kustannus- arvio	Toteutuma 2023	Alkuper. TA2024	Muutettu TA2024	Toteutuma 2024	Poikkeama TA-TP
Teiden ja parkkipaikka-al. perusp.						
Menot			100 000	100 000	28 495	71 505
Tulot						
Netto			100 000	100 000	28 495	71 505
Virastotalon viennys						
Menot			10 000	10 000	0	10 000
Tulot						
Netto			10 000	10 000	0	10 000
Kaavateiden suunn. ja per.korj.						
Menot		2 390				
Tulot						
Netto		2 390				
Monitoimitalon sadevesij.						
Menot		326 575				
Tulot		41 900				
Netto		284 675				
Huoneistojen muutt. esteett.						
Menot		14 682				
Tulot						
Netto		14 682				
Kiinteistöjen sisäilm.laadun par.						
Menot		14 536				
Tulot						
Netto		14 536				
Päiväkodin kaappisängyt						
Menot		5 796				
Tulot						
Netto		5 796				
Monitoimitalon kattoremontti						
Menot			150 000	215 580	215 580	0
Tulot						
Netto			150 000	215 580	215 580	0
Koirametsän rakentaminen						
Menot			0	50 000	0	50 000
Tulot						
Netto			0	50 000	0	50 000

	Kustannus- arvio	Toteutuma 2023	Alkuper. TA 2024	Muutettu TA 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama TA-TP
Patsaspuistohanke						
Menot			0	30 000	8 585	21 415
Tulot						
Netto			0	30 000	8 585	21 415
Matonpesupaikka						
Menot			0	20 506	20 505	1
Tulot						
Netto			0	20 506	20 505	1
VESIHUOLLON TASEYKSIKKÖ						
Viemäriverkostojen uus.						
Menot	50 000	5 676				
Tulot						
Netto	50 000	5 676				
Vesi- ja viemäriinjojen digitointi						
Menot		5 347	0	0	825	-825
Tulot						
Netto		5 347	0	0	825	-825
Jokisuunniemen ja Kiparin tonttien infra						
Menot		0	10 000	10 000	5 425	4 575
Tulot						
Netto		0	10 000	10 000	5 425	4 575
Kiinteistösulkujen uusinta						
Menot		9 649				
Tulot						
Netto		9 649				
Kaikki yhteensä						
Menot		458 536	1 026 696	1 151 886	443 685	708 200
Tulot		60 350	375 000	375 000	0	375 000
Netto		398 186	651 696	776 886	443 685	333 200

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

	Talousarvio 2024	Muutettu TA	Toteutuma 2024	Poikkeama TA-TP
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus	718 233	1 006 233	1 164 668	158 435
Vuosikate	718 233	1 006 233	1 433 382	427 149
Satunnaiset erät			0	0
Tulorahoituksen korjauserät			-268 714	-268 714
Investointien rahavirta	-651 696	-776 886	-443 685	333 201
Investointimenot	-1 026 696	-1 151 886	-443 685	708 201
Rahoitusosuudet investointimen.	375 000	375 000		-375 000
Pysyvien vast. hyödykk. luov.tulot				0
Toiminnan ja investointien rahavirta	66 537	229 347	720 983	491 636
				0
Rahoituksen rahavirta				0
Antolainauksen muutokset	0	0	13 119	13 119
Antolainasaamisten lisäykset				0
Antolainasaamisten vähennykset			13 119	13 119
Lainakannan muutokset	-506 083	-506 083	-506 083	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-506 083	-506 083	-506 083	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys				0
Lyhytaikaisten lainojen vähennys				0
Oman pääoman muutokset				0
Muut maksuvalmiuden muutokset	135 014	135 014	172 660	37 646
Vaikutus maksuvalmiuteen	-304 532	-141 722	400 679	542 401

Antolainasaamisten lisäyksiä muille ovat kunnan myöntämät lainat muille kuin liikelaitoksille. Antolainasaamisten vähennyksiä ovat antolainojen lyhennykset kunnalle tilikauden aikana.

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon lainoja on lyhennetty tilivuoden aikana. Toteutumisessa erät esitetään bruttona vaikka, valtuusto olisi talousarviossa hyväksynyt pitkäaikaisten lainojen erotuksen sitovana eränä. Lyhytaikaisten lainojen muutos osoittaa lyhytaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen.

Kuntayhtymässä oman pääoman lisäyksiä ovat lisäksi jäsenkunnan tai -kuntayhtymän maksama pääomasijoitus kuntayhtymään. Oman pääoman ehtoinen sijoitus voi olla peruspääoman korotusta tai lisäsijoitus oman pääoman muuhun erään, esimerkiksi sijoitusrahastoon. Oman pääoman

vähennyksiä ovat pääoman palautukset (peruspääomaosuuden tai sijoitusrahaston pääomaosuuden palautus) jäsenkunnalle.

Vaikutus maksuvalmiuteen -erä esitetään toteutumisvertailussa summattuna yhdellä rivillä, jos näin on menetelty myös talousarviossa. Tähän erään sisältyy eriä, joiden muutoksia on talousarviossa vaikea arvioida, mm. toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat (1 000 €)					Tuloarv. (1 000 €)				
	Alkuper. TA	TA:n muut	TA muut. jälk.	Tot.	Poikk.	Alkuper. TA	TA:n muut	TA muut. jälk.	Tot.	Poikk.
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Kunnanhallitus										
Hallintopalvelut	905	50	955	907	48	34		34	62	28
Elinkeinopalvelut	460		460	406	54	189		189	212	23
Hyvinvointilautakunta										
Sivistystoimi	3 104		3 104	3 105	- 1	509		509	609	100
Tekninen lautakunta										
Tekninen toimi	2 615		2 615	2 473	142	2 008		2 008	1 982	- 27
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						3 328	226	3 554	3 588	34
Valtionosuudet						1 514		1 514	1 513	- 1
Korkotulot						10	50	60	80	20
Muut rahoitustulot						345	62	407	408	1
Korkomenot	135		135	127	8					
Muut rahoitusmenot	1		1	3	2					
INVESTOINTIOSA										
Kunnanhallitus										
Hallinnon ICT-ympäristö	20		20	19	1					
Tiilikka kiint.yht. hankk.	-	90	90	-	90					
Saarelan silta	450		450	26	424	375		375	-	- 375
Katuverkko/valaist.rak.	20	9	29	29						
Talonrakennus										
Julkinen käyttöom.										
Kiparin näköalatorni	2		2	-	2					
Liikuntapaikk. uudistam.	150	- 140	10	13	- 3					
Välituntial./puiston uud.	50		50	54	- 4					
Kylttien ja opast. uus.	30		30	1	29					
Ulkoliik.paikk. wc:t	15		15	9	6					
Kiparin ulk.a. ja Jokis.	20		20	14	6					
Teiden ja parkkip.al. per.	100		100	28	72					
Virastotalon viilennys	10		10	-	10					
Monit.talon kattorem.	150	66	216	216						
Koirametsän rakentam.	-	50	50	-	50					
Patsaspuistohanke	-	30	30	9	21					
Matonpesupaikka	-	21	21	21						
Liikelaitokset										
Vesi- ja viemärilinj. digit.	-		-	1	- 1					
Jokisuunn. ja Kiparin infra	10		10	5	5					
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muut.										-
Antolainasaam. lis.										-
Antolainasaam. väh.			-						13	13
Lainakannan muut.										-
Pitkäaik. lain. lis.										-
Pitkäaik. lain. väh.	506		506	506	-					-
Lyhytaik. lain. muut.							-	-	-	-
Oman pääoman muut.										-
Muut maksuvalm. muut.						135		135	173	38
Vaikutus maksuvalm.										-
YHTEENSÄ	8 753	176	8 929	7 972	961	8 447	338	8 785	8 640	- 146

Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	978 935,08	900 448,20
Maksutuotot	34 897,01	33 203,96
Tuet ja avustukset	338 905,58	304 691,77
Muut toimintatuotot	1 511 475,52	1 534 121,61
Valmistus omaan käyttöön	2 864 213,19	2 772 465,54
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 853 239,48	-2 798 105,77
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-616 014,31	-607 829,67
Muut henkilösivukulut	-36 849,57	-64 068,99
Palvelujen ostot	-2 194 331,98	-2 271 318,45
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-706 563,52	-793 365,25
Avustukset	-240 643,58	-179 760,74
Muut toimintakulut	-241 950,32	-262 328,72
Toimintakate	-4 025 379,57	-4 204 312,05
Verotulot	3 587 762,63	3 769 895,45
Valtionosuudet	1 512 827,00	927 781,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	79 649,24	68 919,75
Muut rahoitustuotot	408 424,09	352 264,61
Korkokulut	-127 274,15	-132 725,81
Muut rahoituskulut	-2 627,15	-117 650,96
Vuosikate	1 433 382,09	664 171,99
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-756 766,32	-737 416,76
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	676 615,77	-73 244,77
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	676 615,77	-73 244,77

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

1.1.-31.12.2024

1.1.-31.12.2023

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	1 433 382,09		664 171,99	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-268 713,98	1 164 668,11	225 563,79	889 735,78

Investointien rahavirta

Investointimenot	-443 685,33		-458 535,67	
Rahoitusosuudet investointimenoihin			41 900,00	
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot		-443 685,33	12 100,00	-404 535,67
Toiminnan ja investointien rahavirta		720 982,78		485 200,11

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	13 118,65	13 118,65		0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-506 083,00	-506 083,00	-941 266,00	-941 266,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien	-1 201,92		6 517,06	
Saamisten muutos	180 490,80		639 164,61	
Korottomien velkojen muutos	-6 628,60	172 660,28	-476 055,68	169 625,99
Rahoituksen rahavirta		-320 304,07		-771 640,01

Rahavarojen muutos**400 678,71****-286 439,90****Rahavarojen muutos**

Rahavarat 31.12.	3 168 514,65		2 767 835,94	
Rahavarat 1.1.	2 767 835,94	400 678,71	3 054 275,84	-286 439,90

Tase

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT			A OMA PÄÄOMA		
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	7 499 014,23	7 499 014,23
Aineettomat oikeudet	625,12	2 461,75	II Arvonkorotusrahasto		
Muut pitkävaikutteiset me	51 386,44	81 217,08	III Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut	29 344,33	3 014,80	IV Edell. tilikausien ylijäämä	9 700 178,06	9 773 422,83
	81 355,89	86 693,63	V Tilikauden yli-/alijäämä	676 615,77	-73 244,77
				17 875 808,06	17 199 192,29
II Aineelliset hyödykkeet			B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	2 661 022,65	2 661 022,65	C PAKOLLISET VARAUKSET		
Rakennukset	11 107 209,25	11 436 250,68	Muut pakolliset varaukset	253 704,02	522 418,00
Kiinteät rak. ja laitteet	1 155 761,25	1 287 755,00	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Koneet ja kalusto	111 052,63	46 103,83	Lahjoitusrahastojen pääomat	62 271,84	63 064,49
Muut aineelliset hyödykkeet	8 585,21		Muut toimeksiantojen pääomat	2 818,47	3 158,80
Ennakkomaksut ja kesken-				65 090,31	66 223,29
eräiset hankinnat	132 791,05	55 210,55			
	15 176 422,04	15 486 342,71			
III Sijoitukset			E VIERAS PÄÄOMA		
Osakkeet ja osuudet	2 734 268,05	2 734 268,05	I Pitkäaikainen		
Muut lainasaamiset	172 331,38	185 450,03	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks	4 524 839,71	5 033 239,71
Muut saamiset	71 176,89	68 999,47	Siirtovelat	4 524 839,71	5 033 239,71
	2 977 776,32	2 988 717,55			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			II Lyhytaikainen		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks	508 400,00	506 083,00
Lahjoitusrah. erityiskatteet	9 866,76	9 797,82	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
	9 866,76	9 797,82	Saadut ennakot	45 089,45	29 739,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			Ostovelat	360 416,45	423 688,96
I Vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut	61 685,36	55 975,74
II Saamiset			Siirtovelat	496 563,57	460 979,73
Pitkäaikaiset saamiset	1 985 709,57	2 120 724,09		1 472 154,83	1 476 466,43
Myyntisaamiset	0,00	0,00	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 191 596,93	24 297 539,72
Lainasaamiset	0,00	0,00			
Muut saamiset	1 985 709,57	2 120 724,09			
Siirtosaamiset	0,00	0,00			
Lyhytaikaiset saamiset	791 951,70	837 427,98			
Myyntisaamiset	363 987,97	425 772,73			
Muut saamiset	156 947,24	167 046,74			
Siirtosaamiset	271 016,49	244 608,51			
	2 777 661,27	2 958 152,07			
III Rahat ja pankkisaamiset	3 168 514,65	2 767 835,94			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 191 596,93	24 297 539,72			

Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	3 167 366,03		3 123 822,38
Toimintakulut	-7 718 632,32		-7 807 428,13
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00		0,00
Toimintakate	-4 551 266,29		-4 683 605,75
Verotulot	3 539 102,83		3 723 806,61
Valtionosuudet	2 269 032,94		1 645 774,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	80 967,30		67 432,31
Muut rahoitustuotot	407 229,69		352 204,91
Korkokulut	-145 272,22		-150 032,65
Muut rahoituskulut	-2 225,82	340 698,95	-118 516,96
			151 087,61
Vuosikate	1 597 568,43		837 062,47
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-875 601,54		-1 082 314,77
Arvonalentumiset	-85,00	-875 686,54	0,00
Satunnaiset erät		554,68	5 822,25
Tilikauden tulos	492 068,40		-239 430,05
Tilinpäätössiirrot	1 280,98		225,57
Tilikauden verot	-1 346,13		-176,49
Laskennalliset verot	0,00		0,00
Vähemmistöosuudet	73 658,83		78 301,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	796 030,25		-161 079,78

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	1 597 568,43		837 062,47
Satunnaiset erät	554,68		5 822,25
Tulorahoituksen korjauserät	-273 770,94	1 324 352,17	162 960,25
			1 005 844,97
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-493 031,91		-532 279,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 581,23		42 695,47
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	514,52	-484 936,16	91 392,73
			-398 190,98
Toiminnan ja investointien rahavirta		839 416,01	607 653,99
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset	13 118,65	13 118,65	201,18
Lainakannan muutokset			201,18

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		47 840,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-574 969,43		-1 022 512,16	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-574 969,43	-17 940,00	-992 612,16
Oman pääoman muutokset	<u>-847,03</u>	<u>-847,03</u>	0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-2 094,19		6 428,19	
Vaihto-omaisuuden muutos	2 605,39		-2 323,74	
Saamisten muutos	245 079,33		776 878,99	
Korottomien velkojen muutos	<u>-85 144,08</u>	<u>160 446,45</u>	<u>-654 100,01</u>	<u>126 883,43</u>
Rahoituksen rahavirta		-402 251,36		-865 527,55
Rahavarojen muutos		437 164,65		-257 873,56
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 576 698,72		3 139 503,68	
Rahavarat 1.1.	<u>3 139 534,07</u>	437 164,65	<u>3 397 377,24</u>	-257 873,56

Kunnan konsernitase

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	7 499 014,23	7 499 014,23
Aineettomat oikeudet	22 516,07	41 138,57	Arvonkorotusrahasto	5 818,47	5 818,47
Muut pitkävaikut. menot	41 506,72	57 019,90	Muut omat rahastot	434 396,50	434 299,35
Ennakkomaksut	<u>29 344,33</u>	<u>3 014,80</u>	Edell. tilikausien ylijäämä	6 981 492,60	7 111 253,08
	93 367,12	101 173,27	Tilikauden yli-/alijäämä	<u>796 030,25</u>	<u>-161 079,78</u>
Aineelliset hyödykkeet				15 716 752,05	14 889 305,35
Maa- ja vesialueet	3 027 148,28	3 027 050,49			
Rakennukset	11 558 495,16	11 899 482,34	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,00	73 310,34
Kiinteät rak. ja laitteet	1 445 241,37	1 600 671,56			
Koneet ja kalusto	166 755,12	109 924,59	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	8 893,36	381,08	Muut pakolliset varaukset	<u>256 653,50</u>	<u>529 469,60</u>
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	149 451,66	70 030,09		256 653,50	529 469,60
	<u>16 355 984,95</u>	<u>16 707 540,15</u>	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	104 577,11	116 929,67
Sijoitukset					
Osakkuusyhtiöosuudet	0,00	0,00	VIERAS PÄÄOMA		
Muut osakkeet ja osuudet	234 498,87	234 569,33	Pitkäaikainen korollinen vieras po.	5 375 022,35	5 953 690,29
Joukkovelkakirjalainasaam.	509,46	508,97	Pitkäaikainen koroton vieras po.	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	13 118,59	26 237,24	Lyhytaikainen korollinen vieras po.	586 349,37	582 679,74
Muut saamiset	<u>82 363,30</u>	<u>80 175,23</u>	Lyhytaikainen koroton vieras po.	1 223 749,88	1 246 187,54
	330 490,22	341 490,77			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>23 263 104,26</u>	<u>23 391 572,53</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	48 574,07	58 832,62			
VAIHTUVAT VASTAAVAT					

Vaihto-omaisuus	15 906,84	18 511,05
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	1 985 709,57	2 120 724,09
Lyhytaikaiset saamiset	856 372,77	903 796,90
Rahoitusarvopaperit	77 138,50	60 022,86
Rahat ja pankkisaamiset	3 499 560,22	3 079 480,82
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>23 263 104,26</u>	<u>23 391 572,53</u>

Tilinpäätöksen liitetiedot

Rautavaaran kunnan tilinpäätös 2024 on laadittu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamien ohjeiden "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" (2020) ja "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista" (2020) mukaisesti. Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä kirjanpitoasetuksen 2 luvun liitetietovaatimusten mukaisesti

- tilinpäätöksen laatimista
- tilinpäätöksen esittämistapaa
- tuloslaskelmaa
- taseen vastaavia ja vastattavia
- vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä
- henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskeviin liitetietoihin.

Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

- 1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jakotusperiaatteet ja – menetelmät

Jakotusperiaatteet:

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle

Pysyvät vastaavat:

Pysyvien vastaavien arvostus. Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmanpoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Sijoitusten arvostus. Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan

Rahoitusomaisuus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan

Avustusten käsittely:

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi

2) Esittämistapamuutokset

Ei ole

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ole

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut ja virheiden korjaukset

Ei ole

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus:

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet:

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset:

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero on siirretty edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja vuoden 2024 muutokset tilikauden yli-/alijäämään

Keskinäisen omistuksen eliminointi: Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä

Vähemmistöosuudet:

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa

Suunnitelmapoistojen oikaisu:

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät:

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jakotuseriaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä

Poikkeavat tilikaudet:

Ei ole

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus:

Tiedot ovat vertailukelpoiset

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Hallintopalvelut	75 936	108 301	61 708	92 944
Elinkeinopalvelut	212 134	126 312	212 134	126 312
Sivistystoimi	771 013	901 581	608 604	708 863
Tekniset palvelut	2 108 283	1 987 628	1 981 768	1 844 347
Kunnan toimintatuotot yht.	3 167 366	3 123 822	2 864 213	2 772 466

7) Verotulojen erittely

	2024	2023
Kunnan tulovero	1 986 993	1 999 055
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 097 260	1 284 511
Kiinteistövero	503 509	486 329
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	3 587 763	3 769 895

8) Valtionosuuksien erittely

	2024	2023
Kunnan peruspalv. valt.osuus	1 001 324	456 017
Siitä: Verotul. perustuva valtionos.tasaus	155 652	-31 305
Siitä: Harkinnanvar. Valtionos. korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	134 475	127 036
Verotulomenetysten korvaus	377 028	376 033
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	1 512 827	927 781

9) Palvelujen ostojen erittely

	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	309 876	323 580
Muiden palvelujen ostot	1 884 456	1 947 738
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	2 194 332	2 271 318

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä Rautavaaran kunta tukee valtuustoryhmiä vain luovuttamalla vastikkeetta kunnantalon kokoustiloja ja niiden laitteistoa ryhmien omien kokousten pitämiseen

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

A PYSYVÄT VASTAAVAT		Rautavaaran kunnan poistoaika tai menojäännöspoisto:
I Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		4 vuotta
Aineettomat oikeudet		10 vuotta
Liikearvo		4 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		4-30 vuotta
II Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		10-50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		8-25 %
Koneet ja kalusto		4-15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		ei poistoaikaa

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Vuodelle 2023 kirjattua 323 700 euron pakollista varausta Pohjois-Savon pelastuslaitoksen varallaolokorvausta varten on purettu 69 955,98 ja varausta on jäljellä 31.12.24 253 704,02. Vuonna 2021 kirjattu vanhan alakoulurakennuksen purkamista varten tehty ja jäljellä ollut varaus 198 718 on purettu loppuun vuonna 2024

13) Toimintatuottoihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja muihin toimintakuluihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot

	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesial. luovutusvoitot		67136		3204
Savon koul. ky	262	314		
Luovutusvoitot yhteensä	262	67450		3204
Muut toimintakulut				
Kunta, Sijoitukset; osakkeen myynti				6350
Savon koulutuskuntayhtymä	17	2248		
Luovutustappiot yhteensä	17	2248		6350

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä		9 703		
Savon koulutuskuntayhtymä	555			
Satunnaiset tuotot yht.	555	9 703	-	-
Vaalijalan ky/Sateenkaaren koulu				
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä		3 756		
Satunnaiset kulut yht		3 756		-

15) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	349 836	350 086
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	659	659
Yhteensä	350 495	350 745

16) Erittely poistoeron muutoksista

Ei ole

peruste ei ole äänten enemmistön tuottava omistus yhteisössä sekä kuntakonsernin osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta tai tappiosta viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä

21) kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä, kuntayhtymän nimi, kotipaikka ja kunnan omistusosuus kuntayhtymästä sekä kunnan osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä yli- tai alijäämästä viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä

22) yhteisyyhteisöistä sekä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden kohteena olevista yrityksistä tai yhteisöistä ja muista omistusyhteisyyhteisöistä nimi, kotipaikka, kunnan ja kuntakonsernin omistusosuus sekä kuntakonsernin osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta tai tappiosta viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä.

				Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	omasta pääom.	vieraasta pääom.	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Rautavaaran virastotalo	Rautavaara	70,14	70,14	973	54	-173
Rautavaaran Vuokratalot Oy	Rautavaara	100	100	63	863	0
Kuntayhtymät						
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,598	0,598	410	389	13
Ylä-Savon koulutus ky	Iisalmi	1,7	1,7	392	73	-5
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	0,41	0,41	6	3	1

Rautavaaran kurssi- ja leirikeskussäätiö: Vuoden 2024 tilikauden alijäämä on -5996,67 €, kun vuonna 2023 se oli ylijäämäinen 58 952,89 €. Oma pääoma 31.12.2024 oli 531 803,46 €, kun 31.12.2023 se oli 537 800,13 €. Säätiön sääntöjen mukaisesti, jos säätiö puretaan, luovutetaan sen jäljellä olevat varat Rautavaaran kunnalle käytettäväksi nuorisotyön hyväksi

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyhteisöiltä

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		23 149		27 349
Lainasaamiset	159 212		159 212	
Siirtosaamiset		129 266		97 662
Yhteensä			159 212	125 011
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset				260
Yhteensä				260
Saamiset yhteensä	159 212	152 415	159 212	125 271

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Opetus- ja kulttuuritoimen valt.os				
Työtä ja hyvinvointia avustustulo	42 107	16 850	42 107	16 850
Natures Best hankkeen avustustulo	21 619		21 619	
Monitoimitalo avustustulo		41 900		41 900
Kelan korvaus työterv.huollosta	25 323		25 323	19 633
Muut olennaiset siirtosaamiset	185 624	185 624	181 967	166 225
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	271 016	244 374	271 016	244 608

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	7 499 014	7 499 014	7 499 014	7 499 014
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	7 499 014	7 499 014	7 499 014	7 499 014
Arvonkorotusrahasto 1.1.	5 818	5 818		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	5 818	5 818		
Muut omat rahastot	434 299	432 811		
Siirrot rahastoon	1097	1488		
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	435 396	434 299		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	6 981 493	7 111 253	9 700 178	9 773 422
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	6 981 493	7 111 253	9 700 178	9 773 422
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	796 030	-161 079	676 616	-73 244
Oma pääoma yhteensä	15 716 752	14 889 305	17 875 808	17 199 192

26) Erittely poistoerosta

Ei ole

27) Pitkääkaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2024	2023
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 878 356	3 025 433
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkääkaiset velat yhteensä	2 878 356	3 025 433

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ole

29) Pakollisiin varauksiin merkityt erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevaraukset				
Muut pakolliset varaukset	256 653	529 470	253 704	522 418
Muut pakolliset varaukset yhteensä	256 653	529 470	253 704	522 418

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

	2024		2023	
	Pitkääkainen	Lyhytaikainen	Pitkääkainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Siirtovelat				
Ostovelat		23727		35226
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat				
Siirtovelat		7750		

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti

Ei ole

32) Muut velat – erän jakautuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin

Ei ole

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelka ja jaksotukset	429 056	378 328	381 567	332 181
Korkojaksotukset			12 191	13 976
Kuntien Eläkevakuutus				
Muut olennaiset siirtovelat	168 958	164 496	102 805	114 822

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokratalot				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	366 404	366 404		
Lainat julkisyhteisöiltä	534 511	571 278		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 264 005	2 264 005		

35) Vakuuksista, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltynä

Ei ole

36) Vakuuksista, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltynä

Ei ole

37) Yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä 34–36 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltynä

Ei ole

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	220 944	89 493		
- seuraavalla tilikaudella maks. osuus	37 010	30 236		
Leasingvastuut yhteensä	79 055	64 418	26 280	6 581
- seuraavalla tilikaudella maks. osuus	12 747	14 389	6 033	6 480

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta Rautavaaran Vuokratalot Oy jäljellä oleva pääoma 4 500 euroa ja Kiinteistö Oy Rautavaaran virastotalo jäljellä oleva pääoma 60 568 euroa.

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Rautavaaran Vuokratalot (kv29.6.15)				
Alkuperäinen pääoma			45 000	45 000
Jäljellä oleva pääoma			4 500	9 000

KOy Rautavaaran Virastotalo (kv16.9.19)				
Alkuperäinen pääoma			100 000	100 000
Jäljellä oleva pääoma			60 568	67 234
Rautavaaran Lämpöosuuskunta				
Takaus myönnetty kv 27.8.09 § 36 enintään 1.600.000 €				
Alkuperäinen pääoma	832 000	832 000	832 000	832 000
Jäljellä oleva pääoma	0	34 577	0	34 577
Alkuperäinen pääoma	768 000	768 000	768 000	768 000
Jäljellä oleva pääoma	0	19 795	0	19 795
Rautavaaran kurssi- ja leirikeskus- sätiö (Kv 19.4.10 § 39, takaus myönnetty enintään 400.000 €)				
Alkuperäinen pääoma	200 000	200 000	200 000	200 000
Jäljellä oleva pääoma	28 118	40 640	28 118	40 640
Jätekukko/takausvastuu Kuopion kaupungille	29 837	33 566	29 837	33 566

	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	12 306 944	12 252 940
kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takaus-keskuksen rahastosta 31.12.	13207	9754

41) Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Ei ole

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2024(htv)	2023(htv)
Hallintopalvelut	6,43	6,8
Elinkeinopalvelut	3,83	2,9
Hyvinvointipalvelut	36,75	37,9
Tekniset palvelut	15,36	15,1

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	3 506 103	3 470 004
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	5 351	23 891
Henkilöstökulut yhteensä	3 511 454	3 493 895

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Keskustan Rautavaaran kunnallisjärjestö	1465,05	1805
Rautavaaran sos.dem. ty ry	1058,76	1027,65
Vasemmistoliiton Rautavaaran yhdistys	409,15	610,6
Perussuomalaisten paikallisyhdistys	158,10	254,25
Kristillinen liitto	383,45	425,25

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2024	2023
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 613,00	6 684,54
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan siht.tehtävät	3 380,69	3 292,98
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	9 993,69	9 977,52

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin

Ei ole

Eriytetyt tilinpäätökset

Luvussa esitetään liikelaitosten sekä kirjanpidollisesti ja laskennallisesti eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitetiedot, talousarvion toteutumisvertailut ja toimintakertomukset. Liikelaitoksen erillistilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ja niiden liitteinä ilmoitettavat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Rautavaaran kunnalla on vain yksi kirjanpidollisesti ja laskennallisesti eriytetty yksikkö, Rautavaaran kunnan vesi- ja viemärlaitos.

Rautavaaran kunnan vesi- ja viemärlaitos

Toimintakertomus

Vesi- ja viemärlaitoksen tehtävänä on turvata toimialueensa kiinteistöille tehokas ja toiminnallisesti varma veden jakelu sekä jäteveden poisto ja puhdistus. Lisäksi vesilaitos toimittaa vettä yhdelle vesiosuuskunnalle. Rautavaaran kunnan vesilaitos toimitti asiakkailleen vuonna 2024 käyttövedtä noin 130 m³ vuorokaudessa. Vuotuinen pumppausmäärä oli noin 50 000 m³. Jätevedenpuhdistamon käsittelemä jätevesimäärä oli noin 110 000 m³.

Kunnanvaltuusto päätti vuonna 2024 myöntää vesi- ja viemärlaitokselle sisäistä avustusta palkkakulujen verran sekä pudottaa peruspääoman koron nollaan. Tällä toimenpiteellä vesi- ja viemärlaitoksen toiminta saatettiin kannattavaksi.

Vesi- ja viemärlaitos sekä jätevedenpuhdistamo toimivat ympäristöluvan määrittelemissä päästörajoissa.

Aiemmin laitoksen toimintaa häirinneet laiteviat ja käyttöhäiriöt ovat pääosin saatu poistettua asiantuntijakonsultoinnilla ja sen mukaisilla toimintatapojen muutoksilla. Jätevesilaitokselle asennettiin varavoimakone kesällä 2021, joka osaltaan vähentää huomattavasti sähkökatkoista johtuvia ongelmia. Jätevedenpuhdistamoa rasittaa edelleen viemäriin päätyvät suurehko hulevesien määrä.

Vesi- ja viemärlaitoksen liikevaihto oli noin 231 000 euroa. Edellisvuoteen verrattuna liikevaihto oli noin 8 000 euroa suurempi. Väkimäärän pienenemisen ja Rannankylän- ja Korpimäen vesiosuuskunnille loppuneen vedentoimituksen myötä laskeva kulutustrendi vaikuttaa edelleen pitkällä aikavälillä

veden kulutukseen ja liikevaihtoon. Suunnitelman mukaiset poistot ovat n. 84 000 euroa. On syytä pohtia tulevaisuudessa investointeja suunnitellussa, poistojen suurta vaikutusta tulokseen ja veden hintaan. Laskutushinnat ovat käyttövedelle 2,07 €/m³ ja jätevedelle 5,21 €/m³ sis. alv 25,5 %. Taksoja tarkistettiin edellisen kerran vuonna 2017.

On kuitenkin tiedostettava, ettei suuria korotuksia hintoihin ole mahdollista tehdä. Vesi- ja viemärlaitoksen perusmaksuja tarkastettiin vuoden 2020 alusta.

Jokisuunniemessä, Karikon alueella ja Hiekkahäikän alueella on myymättömiä tontteja noin 40 kappaletta käyttöön otettavilla vesi- ja viemäriliittymillä. Liittymillä on tuottoarvo-odotus liittymän hinnan ja käyttötuottojen kautta ja rakennetuille liittymille tulisi saada käyttäjät.

Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

VESIHUOLLON TUOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Liikevaihto	231 824,89	223 553,15
Liiketoiminnan muut tuotot	6 179,82	6 466,40
Tuet ja avustukset kunnalta	50 452,00	
Muut tuet ja avustukset	21,18	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-41 917,25	-64 479,04
		-122
Palvelujen ostot	-56 336,38	-98 253,63
		-58 458,54
		937,58
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-41 152,72	-32 879,57

Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-9 765,00		-6 677,06	
Muut henkilösivukulut	465,14	-50 452,58	-1 153,55	-40 710,18
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-83 872,89		-86 999,33	
Liiketoiminnan muut kulut	-9926,22	-93 799,11	-1 815,36	-88 814,69
Liikelylijäämä (-alijäämä)		45 972,57		-22 442,90
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,41		3,33	
Korkokulut				
Korvaus peruspääomasta			-20 965,84	
Muut rahoituskulut		0,41		-20 962,51
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		45 972,98		-43 405,41
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		45 972,98		-43 405,41

VESIHUOLLON TASE

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023	VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat oikeudet					
Tietokoneohjelmistot	4 479,6	5 235,6			
Aineelliset hyödykkeet			Peruspääoma	1 397 723,07	1 397 723,07
Maa- ja vesialueet	27 816,07	27 816,07	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-547 565,39	-504 159,98
Rakennukset	126 745,70	137 325,62	Tilikauden yli-/alijäämä	45 972,98	-43 405,41
Kiinteät rak. ja laitteet	739 388,13	811 100,10			
Enn.maks. ja kesker.hank.	11 100,61	5 675,59	Vieras pääoma		
Sijoitukset			Lyhytaikainen		
Muut saamiset	12 543,00	12 543,00	Yhdysvelkatili	93 252,05	219 176,65
			Ostovelat	20 318,57	18 081,59
Vaihtuvat vastaavat			Muut velat	13 360,42	19 861,03
Pitkäaikaiset muut saam.			Siirtovelat	10 147,87	7 409,93
Pitkäaikaiset siirtosaam.					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	111 136,46	114 990,90			
Muut saamiset					
Siirtosaamiset					
	1 033 209,57	1 114 686,88		1 033 209,57	1 114 686,88

Allekirjoitukset ja merkinnät

Kunnan tilinpäätöksen laatimisesta vastaa kunnanhallitus. Kunnanhallituksen jäsenten lisäksi tilinpäätöksen allekirjoittaa kunnanjohtaja, joka kunnanhallituksen esittelijänä johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Rautavaaralla 28. päivänä maaliskuuta 2025

Rautavaaran kunnanhallitus

Eero Kukkonen

kunnanhallituksen puheenjohtaja

Hannele Pursiainen

1. varapuheenjohtaja

Tarja Tuppurainen

kunnanhallituksen varajäsen

Matti Ahonen

kunnanhallituksen jäsen

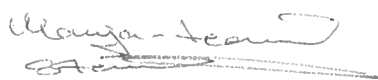
Harri Niskanen

kunnanhallituksen jäsen

Janne Pursiainen

kunnanhallituksen jäsen

Marja-Leena Stenström

kunnanhallituksen jäsen

Mikko Kärnä

kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lilja Koskela
Rautavaaralla 26.5.2025

BDO Auditor Oy

Tilintarkastusyhteisö

Lilja Koskela
Lilja Koskela

Tilintarkastaja HT, JHT